

ŠIBENSKI LIST

ORGAN SOCIJALISTIČKOG SAVEZA RADNOG NARODA KOTARA ŠIBENIK

BROJ 261 — GOD. VI.

ŠIBENIK, 11. RUJNA 1957.

IZLAZI SVAKE SRIJEDE

PREDSJEDNIK TITO UČINIO JE POSJETU BOROVU, gdje je posjetio kombinat gume i obuće.

NA POZIV CK SKJ I VLADE FNRJ, stigla je u službeni posjet Jugoslaviji partijsko-državna delegacija Narodne republike Poljske.

U BEOGRAD SU ZAVRŠENI JUGOSLAVENSKO-BRITANSKI razgovori. Na svečanom ručku Koča Popović i Selvin Lojd razmjenjali su zdravice.

U PNOM PENU ZAVRŠENI SU JUGOSLAVENSKO - KAMBODŽANSKI razgovori i objavljena zajednička izjava u kojoj se govori o potrebi proširenja privredne saradnje između dviju zemalja. — Istog dana potpredsjednik Vukmanović s članovima delegacije doputovao je u Sjeverni Vijetnam.

GENERALNI SEKRETAR UN HAMERSELD podnio je izvještaj o aktivnosti Ujedinjenih nacija u protekloj godini i izjavio da ozbiljnost i energičnost s kojima se pristupa pregovorima o razoruženju treba da predstavljaju ohrabrenje.

NA KONFERENCIJI ZA ŠTAMPU Dag Hamarseld predložio je stvaranje rezervnih snaga Ujedinjenih nacija.

ŠEF AMERIČKE DELEGACIJE U POTKOMITETU za razoruženje Harold Stasen izjavio je po dolasku u Njujork da su velike sile bliže sporazumu o prvom etapu razoruženja nego što su to ikada ranije bile.

PREMIJER HAROLD MAKMILAN ODGOVORIO je na poruku predsjednika sovjetske vlade Bulganina, u kojoj se Bulganin zalozio za poboljšanje britansko-sovjetskih odnosa.

U DEBATI O SPOLJNOJ POLITICI U INDIJSKOM PARLAMENTU, premijer Nehru pozvao je velike sile da zaključie makar ograničeni sporazum o razoruženju.

KONGRES U HELSINKIJU SVJETSKOJE FEDERACIJE naučnih radnika zalozio se za zabranu nuklearnih eksperimentalnih eksplozija, videći u tome značajnu mogućnost na putu potpune zabrane atomskog oružja.

TUNIS JE UPOZORIO FRANCUSKU da će tražiti zaštitu međunarodnih foruma ukoliko francuske trupe iz Alžira budu prelazile na tunisku teritoriju.

KOMANDANT EGIPATSKE ARMije general Amer izjavio je u parlamentu da je egipatska armija danas jača nego što je ikada ranije bila.

MAHMUD FAVZI PODNIO JE SKUPŠTINI EKSPOZE o egipatskoj spoljnoj politici, izjavivši da egipat ne će pristupiti nijednom vojnom bloku.

SOVJETSKA VLADA UPUTILA JE NOTE trima zapadnim zemljama u kojima je ponovo predložila da velike sile osude primjenu sile kao sredstvo za rješavanje problema na području Srednjeg Istoka.

GRČKI PREMIJER KARAMANLIS izjavio je da u sadašnjoj situaciji ne postoje uslovi za održavanje međunarodne konferencije o Cipru.

SAVJET SIGURNOSTI JEDNOGLASNO JE ODOBRILO prijem Malajske Federacije u Ujedinjene nacije. (Sedma Sila)

Pred izbore za narodne odbore

Rad novih odbora bit će bolji ako u njima bude više mladih ljudi i žena

Svi izbori iza rata, istakao je sekretar CK NOH Srećko Bijelić, imali su svoj značaj. Međutim, ovi izbori za narodne odbore općina i kotara imaju svoje posebno obilježje za Narodnu omladinu.

Omladina je upravo u tom razdoblju, odgovorio je drug Bijelić, postigla ogromne rezultate u društvenom i radničkom upravljanju, zatim na velikom broju lokalnih radnih akcija, na jednom sveopćem i širokom planu ideološkog obrazovanja (kroz seminare, omladinske škole, katedre, debate klubove i preko minimalnih programa). U tom vremenu, mnogo je učinjeno na konkretnom učešću radničke omladine na rješavanju proizvodnih zadataka u poduzeću, te stručnom i ekonomskom obrazovanju.

U prvim uspjesima na povećanju prinosa u poljoprivredi i rješavanju niza drugih pitanja na planu preobražaja sela, aktivno je uzela učešće većina seoskih organizacija Narodne omladine. Ona je naročito bila aktivna u onim predjelima

Dr. I. Ribar među svojim biračima

Narodni zastupnik dr. Ivan Ribar iskoristio je u svoj odmor da bi se porazgovorio sa svojim biračima. On je nedavno održao sastanke sa narodom u Murteru i Pirovcu, a prisustvovao je konferencijama Socijalističkog saveza u Kapriju, Žirju i Betini. Na svim sastancima drug Ribar je govorio o značenju izbora za narodne odbore. U Betini je posebno održao sastanak sa svim radnicima brodogradilišta »Ivo Vodopija-Srećko«, istaknuvši tom prilikom važnost vijeća proizvođača pri općinama.

Ubrzati pripreme u grupi poljoprivrede

Sindikalne organizacije na području kotara također živo učestvuju u predizbornoj aktivnosti. One su posebno pažnju obratile pripremanja za izbore vijeća proizvođača.

Još ranije je održan plenum Kotarskog sindikalnog vijeća, na kojem se temeljito diskutiralo o predizbornoj pripremanja, a potom su i općinska sindikalna vijeća održala svoje plenarne sastanke. U Kninu i Drnišu tim sastancima prisustvovali gotovo svi odbornici vijeća proizvođača, dok se u Šibeniku odazvao samo neznatan broj odbornika. Upriličeni su nadalje i posebni sastanci sa predsjednicima sindikalnih podružnica. Sindikalne organizacije su na kraju razradile planove predizborne aktivnosti koji se sada sa više ili manje uspjeha sprovode.

Prije održavanja zborova birača veći kolektivni organizirati će razgovore po odjeljenjima. Na tim pripremama sastancima govoriti će se ne samo o značenju predstojećih izbora i važnosti institucije vijeća proizvođača, već će se izvršiti i analiza dosadašnjih uspjeha i slabosti u poduzeću i organima radničkog upravljanja, imajući

naše Republike, gdje se išlo na jednom širokom planu stvaranja sekcija mladih zadrugara i školskih zadruga, u kojima je učlanjeno oko 27.000 omladine i pionira.

Cjelokupni razvitak, uspjesi i široka aktivnost omladine, a zatim ostala neriješena pitanja, koja se ne će moći riješiti bez općeg napretka komune i kotara, kao i cjelokupne zajednice, činjenice su, koje govore da je omladina posebno zainteresirana kako će biti sastavljeni narodni odbori, kao i to, kakav se program predlaže. Ovo je tim značajnije, jer omladina, pored diskusije i prijedloga o svemu tome, može sasvim konkretno sudjelovati na njegovom sprovođenju.

Iz prednjega, mislim, proizlazi jasno, podvukao je drug Bijelić, da je omladina, a i svi ostali faktori, u pravu kad ističe, da u nove narodne odbore treba birati više mladih odbornika. Treba birati takve omladince, koji su već dosad svjesno sudjelovali na rješavanju pomenutih pitanja, jer, to daje garanciju, da će ti i teški aktivisti u novim narodnim odborima, također, sa voljom i već stečenim znanjem sasvim dobro raditi.

Treba istaći, da na ove izbore izlaze omladinci, koji su rasli i odgajali se kroz Revoluciju. Poznato je, da uz daljnji razvitak materijalne baze ostaje jedan od prvih zadataka upravo razvitak komunalnog sistema sa čitavim sistemom društvenog upravljanja na svim područjima našeg razvika. Takovu orijentaciju omladine je prihvatila i usvojila kao svoj prvotni zadatak i pokazala spremnost, da masovno učestvuju na svim područjima i u svim organima. Ovoga puta to je došlo do izražaja i u želji, da se veći broj omladinaca uključi u narodne odbore i sve njegove organe. To je i opravdano, jer je na dosadašnjem planu izgradnje socijalizma omladina položila ispit svoje zrelosti.

pritom u vidu odluke Kongresa radničkih savjeta. Na tim skupovima će, pored toga, pojedini odbornici vijeća proizvođača polagati račun o svom radu a ujedno će upoznati birače o dosadašnjem radu vijeća proizvođača.

Naravno, da su sindikalne podružnice na svojim skupovima diskutirale i o kandidatima za vijeća proizvođača. Već dosad iznijeti prijedlozi govore da će sastav tih vijeća biti zaista kvalitetan.

U svakom slučaju stanje političkih i tehničkih priprema u većim kolektivima zadovoljava, što se ne može kazati za ona manja poduzeća.

Pripreme za izbore vijeća proizvođača u izrazito poljoprivrednim općinama još nisu poprimali značajniji karakter. Zbog toga će općinski odbori SSRN svakako trebati da povedu više računa o tim pripremanja i da ujedno poduzmu mjere u cilju njihovog ubrzanja. Pored toga, morat će se osobita pažnja posvetiti kandidatima u grupi poljoprivrede. Naime, trebat će svakako birati one seljake-zadruge koji će se boriti za socijalistički preobražaj sela.

U toj orijentaciji većeg izbora mladih ljudi u narodne odbore, naglasio je drug Bijelić, potrebna je podrška svih faktora, a naročito Socijalističkog saveza, Saveza komunista, sindikata, a zatim razumijevanje i podrška birača Takova podrška je potrebna ne radi postotka ili predstavništva narodne omladine u novim odborima općine i kotara, već zbog njene svestrane aktivnosti na svim područjima. Uvjeren sam, da se ni kvalitetno ne može raditi u novim odborima bez učešća mladih ljudi, članova Narodne omladine, rekao je na kraju sekretar CK Narodne omladine Hrvatske Srećko Bijelić.

— U dosadašnjim pripremanja za izbore, izjavila je Emilija Šeparović, sekretar Glavnog odbora Sa-

(Nastavak na 2. strani)

Čestitka maršala Tita Komandi Ratne mornarice

Povodom 15-godišnjice formiranja naše Ratne mornarice, Vrhovni komandant oružanih snaga FNRJ, maršal Jugoslavije Josip Broz Tito uputio je komandi Jugoslavenske ratne mornarice sljedeću čestitku:

»Komandi Ratne mornarice, svim mornarima, vojnicima, podoficirima, oficirima i admiralima upućujem srdačne čestitke i drugarske pozdrave povodom 15-godišnjice formiranja i postojanja naše ratne mornarice.

Iako je od formiranja naše Ratne mornarice prošlo razmjerno kratko vrijeme, zahvaljujući naporima naše zajednice podignuta je skoro ni od čega naša brodogradnja i izgrađena moderna tehnička sredstva, koja su Vam povjerena na rukovanje. Blagodareći tome, kao i uspjesima koje ste postigli u mornaričkim školama, u izvođenju i raznim vježbama, u moralno-političkom i kulturnom odgajanju i organizacionom učvršćenju, naša Ratna mornarica predstavlja danas značajan faktor sigurnosti naše domovine.

Ali, bez obzira na dosad postignute rezultate, pred Vas se, drugovi, postavljaju novi zadaci. Vi ćete uskoro dobiti nove plovnice jedinice i druga suvremena tehnička sredstva. Treba da u potpunosti što prije ovladate i tim sredstvima, ka, što je uopće potrebno da vodite brigu o tome da idete u korak sa suvremenim razvojem pomorske nauke i tehnike.

Uvjeren sam, da ćete dati sve od sebe, kako biste ove zadatke u potpunosti izvršili, a da ste za to sposobni dokazali ste nizom primjera, ne samo u našim vodama nego i na drugim morima, u šta sam imao priliku da se sam lično uvjerim.

Ovom prilikom upućujem isto tako tople pozdrave i čestitke pripadnicima trgovačke mornarice, radnim kolektivima naših brodogradilišta i svim našim pomorcima.

Vrhovni komandant oružanih snaga FNRJ
Maršal Jugoslavije
JOSIP BROZ TITO.

Proslava Dana mornarice

U Šibeniku je na svečan način proslavljena 15-godišnjica Jugoslavenske ratne mornarice. Početak proslave bio je obilježen svečanom akademijom u Narodnom kazalištu uz sudjelovanje članova kazališta, vojne muzike JRM i pripadnika šibenskog garnizona. Posebne svečanosti održane su u pojedinim jedinicama Garnizona, gdje su upriličene kulturno - umjetničke i sportske priredbe.

U čast Dana Mornarice održana je jedriličarska regata na kojoj su učestvovali »Mornar« i »Val« s ukupno 14 brodova u klasama »Zvijezda«, »O. Yola« i »Šljuka«. »Mornar«, koji je ujedno i organizirao tu regatu, zabilježio je najviše u-

spjeha. Sva prva mjesta pripala su »Mornaru«. U klasi »Zvijezda« prvo mjesto osvojio je V. Vukov, drugi je Vidović (»Val«), dok je treće mjesto zauzeo Belamarić (»Mornar«). U klasi »O. Yola« prvi je stigao na cilj Berović, drugi je Cinoti (»Val«), dok je u klasi »Šljuka« prvi Periša, drugi je Čatlak (oba »Mornar«). Pobjedničkoj momčadi predan je pokal, a pobjedničkim pobjednicima spomen plakete.

Pored toga organizirana je vaterpolo utakmica između Garnizona i »Mornara«, a u nogometu su se sastali beogradski »Partizan« i »Šibenik«. (NŠ.)

IZBORNI PROGLAS SOCIJALISTIČKOG SAVEZA RAD. NARODA JUGOSLAVIJE

GRADANI SOCIJALISTIČKE JUGOSLAVIJE

Izbori za općinske i kotarske narodne odbore koji se održavaju u listopadu i studenom ove godine, bit će ne samo izraz volje naroda koji bira svoje predstavnike u organe narodne vlasti, nego i smotra svih naših uspjeha u izgradnji socijalizma i socijalističkih društvenih odnosa, kao i u dosadašnjoj izgradnji socijalističkih komunata.

Uspješnom izgradnjom socijalističkih društvenih odnosa u zemlji i svojom dosljednom borbom za nezavisnost i socijalizam naša zemlja je stekla veliki ugled u svijetu. Jugoslavija je značajan moralno - politički činiac suvremenog progresivnog socijalističkog razvika u svijetu i aktivan učesnik u naporima za unapređenje socijalističke misli i prakse.

Izbori za općinske i kotarske narodne odbore održavaju se u vrijeme kada narodi čitavog svijeta vrše ogromne napore da se izbjegne ratna opasnost i učvrstie mir u svijetu.

Naša zemlja je jedan od najaktivnijih pobornika politike aktivne miroljubive koegzistencije među narodima, beskompromisni borac za mir, za što brže ostvarenje općih težnji čovječanstva za razoruženjem i otklanjanjem opasnosti nuklearnog rata, za ravnopravne odnose među narodima i državama, za striktno poštovanje suvereniteta svake zemlje.

Takva vanjska politika naše zemlje stekla je veliko priznanje u svijetu i na djelu pokazala da razlike u društvenim sistemima, političkim koncepcijama i pogledima ne predstavljaju prepreku za dobre i prijateljske odnose među državama.

Jugoslavija je danas jedna od onih zemalja, koja je razvila veoma plodnu i raznovrsnu suradnju na političkom, ekonomskom i kulturnom polju sa velikim brojem zemalja svijeta.

Postigli smo velike uspjeha u našem privrednom razvitku. Nacionalni produkt naše zemlje iz godine u godinu raste. Od po-

sljdnjih izbora do danas povećali smo industrijsku proizvodnju za 74 posto. U prvoj polovini ove godine industrijska proizvodnja je porasla za 19 posto u odnosu na isti period prošle godine. Zahvaljujući ulaganju znatnih sredstava za razvitak poljoprivrede, našoj politici za razvitak socijalističkih odnosa na selu, postignuti su prvi ozbiljni uspjesi i u poljoprivrednoj proizvodnji.

Uspjesi u privrednom razvitku naše zemlje nerazdvojno su vezani sa naporima da izgradimo nove socijalističke odnose i posebno, sa jednom od najvećih tekovina naše socijalističke revolucije — s radničkim savjetima. Samoupravljanje proizvođača u privredi, kao i samoupravljanje građana u društvenim životu uopće postalo je osnova cjelokupnog našeg privrednog i društvenog sistema koji oslobađa stvaralačke snage radnih ljudi, spaja njihov lični interes s općim i u isto vrijeme omogućuje društvenoj zajednici plansko usmjeravanje privrednog razvika. Ti uspjesi čine solidnu osnovu za daljnje podizanje društvenog i političkog standarda, koji već u ovoj godini pokazuje znatan napredak.

GRADANI I GRADANKE,

Krupan korak u razvijanju socijalističke demokracije predstavlja prerastanje općina u socijalističke komune i njihovo ujedinjavanje u kotarsku zajednicu komunata. Općina je postala osnovna društveno - ekonomska zajednica i osnovna čelija političkog uređenja Jugoslavije.

U dosadašnjem razvitku komunata izgrađen je demokratski mehanizam, očićen u narodnim odborima, njegovim vijećima, savjetima, zborovima birača, radničkim savjetima i drugim organima društvenog upravljanja. Kroz taj mehanizam i njegovo daljnje usavršavanje radni ljudi imaju velike mogućnosti, a i velike odgovornosti, da upravljaju razvojem privrede na svom području i izgrađivanjem mreže

privrednih, prosvjetnih, kulturnih, zdravstvenih i socijalnih ustanova.

Stvaranjem investicionih, stambenih, poljoprivrednih, raznih socijalnih i drugih fondova učvršćuje se i proširuje ekonomska baza komune, koja omogućava radnim ljudima da razvijaju svoju privredu i materijalne uslove života uopće. Time proces razvika novih općina i kotareva još nije završen. U narednom periodu i narodni odbor i drugi organi samoupravljanja u komunama dobivaju veće zakonske i materijalne mogućnosti za razvijanje inicijative na izgradnji privrede, poboljšavanju zdravstvenih, stambenih i kulturnih uslova života radnih ljudi.

Izgradnjom komunata ostvaruju se uslovi da građani neposredno sudjelujući u upravljanju najrazličitijim društvenim poslovima, usklađuju svoje individualne interese s općim. Komuna postaje i najmasovnija škola socijalističke demokracije, jer se socijalistički društveni odnosi ostvaruju neposrednom aktivnošću samih radnih ljudi.

GRADANI,

Ovi izbori će pridonijeti jačanju i daljnjem usavršavanju demokratskog mehanizma u komunama. Rad svih organa komunata — narodnih odbora, njihovih savjeta, upravnih organa i tako dalje, javan je i podvrgnut kritici građana i njihovih organizacija. Odgovornost odbornika pred biračima postaje sve veća i sve stvarnija. Pravilno korištenje mehanizma komunalne samouprave, sve veća aktivnost zborova birača dat će novi podstrek konstruktivnom i aktivnom sudjelovanju stotina hiljada građana u upravljanju našom zajednicom.

U narednom periodu daljnja izgradnja stambenih zajednica će biti jedna od osnovnih dužnosti narodnih odbora. Stambene zajednice postaju značajna institucija u našem demokratskom mehanizmu, koja služi ne samo rje-

(Nastavak na 2. strani)

IZBORNI PROGLAS SOCIJALISTIČKOG SAVEZA RAD. NARODA JUGOSLAVIJE

(Nastavak sa 1. strane)

šavanju socijalnih problema, nego povećava i utjecaj građana na rad organa vlasti.

Period za koji se biraju novi odbornici jeste period daljnje borbe za podizanje životnog standarda. Ta borba je nerazdvojna od naših napora, da se podigne produktivnost rada, da se vlastitim radom stvore novi sredstva potrebna za poboljšanje uslova života radnih ljudi. Od zalaganja svakog pojedinca, od njegove aktivnosti, zavisi koliko ćemo brzo i uspješno izgrađivati naš društveni sistem, podizati privrednu moć naše zemlje, rješavati komunalne i sve druge probleme.

Uspješan privredni razvitak komunne, rješavanje stambenog pitanja, osnivanje prosvjetnih, zdravstvenih i socijalnih ustanova, razvitak saobraćaja, izgradnja energetske i drugih materijalnih uslova, napredak općine i kotara zavisi i od toga koliko će narodni odbori usklađivati svoju djelatnost s interesima cjelokupne društvene zajednice.

Unapredene poljoprivrede i razvitak socijalističkih odnosa na selu jedan je od osnovnih zadataka narodnih odbora. Taj zadatak će se ostvariti borbom za veću produktivnost putem brže i svestranije primjene suvremenih naučnih i tehničkih dostignuća, za izvlačenje iz zaostalosti, konzervativizma, neznanja, predrasuda i svih štetnih ostataka prošlosti.

Gradani i narodni odbori moraju posvetiti veću pažnju komunalnim i urbanističkim problemima, kao i uopće izgledu svoga mjesta, jer od njihovog zajedničkog zalaganja zavisi, koliko će biti kulturni i prijatan život u gradu ili selu.

RADNI LJUDI,

Ovim izborima prvi put u svim općinama birate svoje predstavnike u vijeća proizvođača.

Vijeća proizvođača u općinskim odborima bit će organi preko kojih će radnici u privrednim organizacijama i poljoprivredni proizvođači neposredno utjecati na vođenje ekonomske politike komunne, na izradu i provođenje privrednih planova, na ostvarenje prava radnih ljudi u privrednim i zadrugarnim organizacijama. Oni će biti organ preko koga će radnički savjeti i skupštine zadruga moći direktno da utječu na razvitak komunne i na rješavanje njenih problema.

RADNI NARODE,

Neka izbori za narodne odbore općina i kotareva podstaknu sve

birae na daljnje napore i nova dostignuća u razvijanju socijalističke demokracije.

Neka ovi izbori budu nova snažna potvrda nesalomljive volje naroda Jugoslavije za jačanjem nezavisnosti naše zemlje, njene nepokolebljive miroljubive politike i međunarodne suradnje.

Svojim masovnim sudjelovanjem u ovim izborima još jednom potvrđite ispravnost politike koja je radničku klasu i narode Jugoslavije pretvorila u neposrednog upravljača društvenom proizvodnjom, raspodjelom i ostalim društvenim poslovima, a radnom seljaštvu otvorila put za uspješan preobražaj poljoprivrede i pretvaranje Jugoslavije u napredniju poljoprivrednu i industrijsku zemlju, putem učvršćenja zadruga i jačanjem socijalističkih društvenih odnosa na selu.

GRADANI I GRADANKE,

Ističite na zborovima birača one kandidate, koji svojim dosadašnjim radom i nesebičnim zalaganjem po svojoj sposobnosti, političkoj svijesti i zrelosti daju najviše garancije da će se općine unapređivati i razvijati, da će djelovati na liniji interesa radnih ljudi i općih interesa naše socijalističke zajednice. Birajte one kojima na srcu leži jedinstvo i ravnopravnost naroda Jugoslavije, njihovo blagostanje i društveni napredak, neprikosnovenost ljudskog dostojanstva i ljudske ličnosti.

BIRAČI,

Uvo su prvi izbori u kojima će odbornike za kotarske narodne odbore birati općinski narodni odbori iz svoje sredine. Da bi kotarski narodni odbor bio u pravom smislu zajednički organ svih općina na svom području, da bi kotar postao istinska zajednica komunna - neka vaši kandidati za odbornike budu takvi ljudi, koji će napredak i interese svojih općina sagledavati u okviru interesa kotara i usklađivati interesima razvitka naše socijalističke zajednice.

GRADANI SOCIJALISTIČKE JUGOSLAVIJE,

Aktivno sudjelovanje desetaka hiljada mladih ljudi na najraznovrsnijim područjima društvenog upravljanja predstavlja garanciju sve smjelijeg prenošenja na omladinu većih i određenih društvenih odgovornosti. Izbor mladih ljudi u općinske i kotarske narodne odbore doprinijet će ne samo bržem i potpunijem izrastanju mladića i djevojaka u aktivne i odgovorne društvene radnike, nego i unošenju u na-

rodne odbore poleta i stvaralaštva mlade generacije.

MLADI BIRAČI,

Vi koji prvi puta sudjelujete u biranju organa narodne vlasti, izidite svi na izbore i pokažite da je naša omladina dosljedan borac za socijalistički razvitak zemlje.

GRADANI I GRADANKE,

U cilju ostvarivanja uslova za stvarnu društvenu ravnopravnost, radne žene sve više sudjeluju u izgradnji komunalnih ustanova i u političkom životu komunne. Neka požrtvovnost, ustrajnost i aktivno zalaganje desetaka hiljadna žena na raznim zadacima društvenog upravljanja, nađe svoj izraz i u izboru odbornika za općinske i kotarske narodne odbore.

ORGANIZACIJE I ČLANOVI SOCIJALISTIČKOG SAVEZA RADNOG NARODA JUGOSLAVIJE, ČLANOVI SINDIKATA, NARODNE OMLADINE, ŽENSKIH DRUŠTAVA,

Naše političke, društvene, stručne i druge organizacije igraju vrlo veliku ulogu u razvitku naše zemlje, a naročito u sistemu samouprave. Svojom aktivnošću u pripremanju za izbore i dolaskom na biralište, nastojte da se najbolji članovi vaših organizacija izaberu u narodne odbore.

Uspjesi koje je postigla naša zemlja u socijalističkoj izgradnji, postignuti su pod rukovodstvom Saveza komunista Jugoslavije. Neka članovi Saveza komunista Jugoslavije svojom aktivnošću i na ovim izborima pokažu, kao i do sada, visoki stupanj svijesti, odgovornosti i zalaganja!

GRADANI I GRADANKE JUGOSLAVIJE!

Neka se u predizbornoj aktivnosti, na svim skupovima, zborovima birača, konferencijama i u svim drugim akcijama oko izbora, snažno manifestira bratstvo i jedinstvo naroda Jugoslavije.

SVI NA IZBORE ZA NARODNE ODBORE!

BIRAJMO U NARODNE ODBORE NAJBOLJE BORCE ZA SOCIJALIZAM!

ŽIVJELA FEDERATIVNA NARODNA REPUBLIKA JUGOSLAVIJA!

SOCIJALISTIČKI SAVEZ RADNOG NARODA JUGOSLAVIJE

Dopunsko školovanje djece palih boraca

Ovih dana Narodni odbor kotara uputio je izvjestan broj djece palih boraca i žrtava fašističkog terora na dopunsko školovanje. Tako je stotinu djece upućeno u Krk odnosno Bašku, gdje će pohađati IV., VI. i VII. razrede osmogodišnje škole, a 110 djece bit će smješteno u Đačkom domu u Tijesnom, gdje će ujedno pohađati tamošnju osmogodišnju školu. U Šibeniku će se na II. osmogodišnjoj školi otvoriti dva specijalna odjeljenja s oko 60 ženske djece sa našeg kotara. Ta djeca bit će smještena u za to posebno izgrađeni barakama u sklopu dječjeg doma »Petar Grubišić«. Dopunskim školovanjem bit će obuhvaćeno oko 260 djece koja su prešla 14. godinu života. Oni, koji ovoga puta nisu uzeti u obzir, nastavit će školovanje u redovnim školama u svojim mjestima. (J.)

Ne zadovoljava stanje u ugostiteljskim radnjama

U toku ovog ljeta organi sanitarni i tržne inspekcije NO-a kotara bile su angažirane na vršenju kontrole u našim ugostiteljskim objektima. U tu svrhu prethodno bile su osnovane komisije pri NO-ima općina, koje osim one u Kninu, nisu dale zadovoljavajuće rezultate. U vezi s tim u priličnoj mjeri bio je otežan rad komisije koja djeluje pri NO-u kotara Šibenik.

Pregledom je utvrđeno da neki objekti ne posjeduju odgovarajuće dozvole za rad, da izvjestan broj objekata nije liječnički pregledan, mnoge prostorije ne zadovoljavaju u higijenskom pogledu, zidovi su neokrečeni, sanitarnih uređaja nema, i td. Neke od poljoprivrednih zadruga otvaraju pojedine pogone, a da za to nemaju dozvole (Murter, Varivode, Čista Mala). Bilo je slučajeva da su neki privatnici poslovali bez odobrenja (Murter i Roški slap), pa su takve radnje morale biti zatvorene. U više navrata podnesene su prijave sucu za prekršaje, ali je potom ostajalo sve po starom. Dobar dio krivice leži i na pojedinim NO-ima koji, iako su znali za takvo neodobrostanje poslovanje, nisu poduzimali nikakve mjere, da bi spriječili takvu djelatnost. (J.)

Više mladih ljudi i žena u novim odborima

(Nastavak sa 1. strane)

veza ženskih društava Hrvatske, malo se govorilo o ženama kao budućim kandidatima. Iako su zaključci Brionskog plenuma jasno označili problem položaja i ulogu žena u našem društvenom životu i zacrtali perspektivno njegovo rješavanje, ipak se u predizbornoj aktivnosti društvenih organizacija ne osjeća puno shvaćanje tog problema.

Drugarica Šeparović je zatim rekla, da ima slučajeva, da se rad nekih žena — najaktivnijih naših društvenih radnika — označava »preuskim«, jer je vezan uz socijalne probleme, ili probleme porodice, ili direktno uz probleme zaštitne djece, a to kao da su drugorazredni problemi. Po dosadašnjoj predizbornoj aktivnosti izgleda, kao da i u privredi nema dovoljno takvih žena, koje bi mogle biti odbornice narodnih odbora. Međutim, činjenica je, da je u privredi zapo-

slen velik broj žena, koje na svom radnom mjestu proizvode artikle neophodne za naš život i koje kao proizvođači učestvuju i u društvenom upravljanju.

— Činjenica je, dodala je drugarica Šeparović, da se broj žena uključeni u privredu stalno povećava, da je broj žena kvalificiranih radnika na raznim područjima isto tako u stalnom porastu, da je društvena aktivnost žena ogromna, i da je vezana uz sasvim konkretne zadatke i akcije, koje osposobljavaju čovjeka i jačaju njegovu političku svijest, a koje su istovremeno značajni doprinosi izgradnji socijalizma.

Zato je zadatak ženskih društava, kao i ostalih društvenih organizacija (društva »Naša djeca«, Crveni križ itd.) da najbolje aktivne žene istaknu u predizbornim pripremanjima, kao svoje kandidate za odbornike narodnih odbora općine i kotara, zaključila je drugarica Emilija Šeparović. sp.

Knjinska Kronika Zabilježeno

Ovo su dani kad knjižara »Omladina« otpremi najviše mušterija. Obično je tako kad škole prorade. Još rano izjutra, čim stignu jutarnji vlakovi, pred knjižarom čekaju grupe daka ili njihovih roditelja. Svatko želi da se opremi najpotrebnijim udžbenicima i drugim školskim priborom. U dućanu je obično gužva i stiska i ne pomažu uvjeravanja, da knjiga ne će nestati i da ih ima u dovoljnoj količini. Usluživanje ipak ide brzo, jer vještji prodavači znaju što kome treba i za koji razred. Sa policama se skidaju knjige, bilježnice, boje, olovke, crnila i drugo. Sve to brzo pakuje i iznosi van.

Obično tako svakog dana septembra knjižara napravi promet od preko dva milijuna dinara.

Pripremanje zimnice je aktuelna tema knjinskih domaćica. Ima, međutim, razlike u shvaćanju pojma zimnice. Ali obično se misli na ono što je najvažnije. Ono što se može nabaviti na tržištu, to se nastoji riješiti najprije, a za drugo se čeka povoljno vrijeme ili kad potrebne artikle nabave trgovačka poduzeća, inače su narudžbe izvršene. Sada se najviše vrši prerada i konzerva od rajčica. Domaćinstva su počela sa snabdijevanjem ogrjevnim drvetom, kojega ima u dovoljnim količinama. Osim individualnog rješavanja pitanja zimnice, sindikalne organizacije i radni kolektivi vrše pripreme da svoje članove na vrijeme opskrbe potrebnim artiklima.

U ostalim trgovačkim radnjama osigurane su dovoljne količine zimске i odjeće i obuće. Općenito se računa, da će građanstvo lako moći nabaviti potrebnu robu za zimu.

Odnedavna u Kninu je proradila nova uslužna radnja za kojom se osjećala potreba ne samo u gradu, nego i za seosko stanovništvo, a to je vnovlačara, koja ima mašine na električni pogon.

Umjesto dosadašnjeg sporog i ručnog raščišćavanja i češljanja vune u novoj vnovlačari, koja ima i češljanicu vune, to se obavi brzo i lako radom strojeva uz minimalnu naplatu.

Poljoprivredna zadruga u Kninu imade pletarsku radionicu u kojoj se od vrbovog šiblja pletu različiti košarački proizvodi. U posljednje vrijeme vrši se opletanje srednjih i većih staklenki, koje zadruga uspješno plasira na tržištu u Kninu. Za ovu godinu radionica ima veliku narudžbu od 2000 komada opletenih staklenki. Da bi ovaj košarački pogon imao dovoljno sirovine, zadruga je svojevrstveno nekoliko površina uz Krku zasadi-la plemenitu vrbu.

Ljetni praznici su prošli i godišnji odmori su uglavnom iskorišteni. Na okupu su ljudi koji će ubrzo pokrenuti kulturno-prosvjetni rad u mjestu Kulturno-umjetničko društva pripremaju se za uvijek žbavanje komada. Narodno sveučilište već pravi program rada, a

izkazalište lutaka sprema priredbu za najmlađe posjetioce. I tako uskoro treba da otpočne radna sezona i u ovom gradu.

Uporedu s ovom vrše se pripreme za pokretanje i oživljavanje kulturno-prosvjetnog rada na selu. Osim uobičajene aktivnosti seoskih društava i grupa namjerava se dati veća važnost obrazovanju poljoprivrednih proizvođača, a na tom poslu će se angažirati narodno sveučilište iz Knina i stručnjaci predavači.

Općinsko sindikalno vijeće također će uskoro pokrenuti nekoliko kurseva za opće i stručno obrazovanje radnika.

Općinski odbor Crvenog križa u suradnji s odsjekom za prosvjetu poduzimlje pripreme za otvaranje školskih kuhinja u svim selima, gdje postoje školski centri, što prošle godine nije bio slučaj, jer je tek polovica škola bila obuhvaćena ovom akcijom. Ovo godine radić će preko 35 školskih kuhinja u koje će biti obuhvaćeno oko 5000 školske djece.

Ovu korisnu akciju sva sela rado prihvaćaju i stvaraju uslove za što bolji rad školskih kuhinja.

Bacio se pod vlak

Prekjučer u ranim jutarnjim satima u blizini željezničke stanice Padane pronađen je na tračnicama pregažen leš 32-godišnjeg Dušana Babića iz Mokrog Polja. On je dan ranije otišao od kuće u namjeri da počini samoubistvo. Jedan od vlakova, koji je tada prošao, pregazio ga je tako, da je smrt odmah nastupila. Uzroci ovog samubistva još nisu poznati. Interesantno je da se pokojni Babić dan ranije vjenčao. Netom je njegov leš pronađen organi Sekretarijata unutrašnjih poslova izvršili su uvid na licu mjesta, a potom su povelj izvide kako bi ustanovili uzroke ovog samoubistva.

Muža polila kaustikom

Nakon učestalih svađa između Stevana Radena i njegove žene Draginje došlo je do zaista teškog slučaja koji se odavno ne pamti u selu Orič kod Knina. Poslije nego je Stevan izudarao svoju ženu, ona je uzela bocu kaustike i bacila mu u lice, a potom je u bijegu prošavši pokraj svoje pojate istu zapalila. Pojata je do temlja izgorjela, a šteta se računa na oko 300 hiljada dinara. Naime u njoj je bila smještena veća količina slame i djeteline. Protiv Draginje organi Sekretarijata unutrašnjih poslova pokrenuli su krivični postupak.

KOMUNALNI RADovi U DRNIŠU

Na teritoriju Drniša u toku su neki komunalni radovi. Građevinski radovi na zgradi Kotarskog suda nalaze se u završnoj fazi. U ovoj godini utrošit će se oko 5 milijuna dinara. U vrijednosti od 3 milijuna dinara izvršeni su radovi na uređenju parka i stepeništa pored Meštovićevo »Vrela života«. Taj dio Drniša zajedno s Poljinom maršala Tita dobio je doista skladno zaokruženu cjelinu. Nadalje na samoj Poljani postavljeno je pet stupova s pojačanom električnom rasvjetom. Gotovo milijun dinara utrošit će se na uređenju nove kanalizacione mreže u dužini od 300 metara, a na popločavanju ceste Drniš — Željeznička stanica oko 7,5 milijuna dinara. (J.)

ZBOG PIČA U BOLNICU

U svadi koja je nastala u selu Radonici blizu Drniša teže je ozlijeđen Mladen Brajica p. Ante. On je, dok se nalazio u krcmi, udaren sjedalicom po glavi od čega je dobio prijelom podlaktice i više ozljeda po tijelu. Upućen je u šibensku bolnicu, gdje je zadržan na liječenju. (K.)

UDARIO GA GROM

Nad područjem Trbounja kod Drniša nedavno je vladalo veliko nevrijeme. U času kad je htio skinuti jednu sjalicu, Ivan Marin Josin iznenada je odbačen na zemlju, jer je u neposrednoj blizini grom udario u električni vod. Sa više opekotina po tijelu i rukama dopremljen je u drnišku bolnicu, gdje mu je ukazana pomoć, a zatim je upućen u Šibenik na daljnje liječenje. (K.)

VIJESTI IZ DRNIŠA

Perspektivni plan razvoja poljoprivredne proizvodnje

Melioracija Petrovog polja nalazi se u prvom planu perspektivne poljoprivredne proizvodnje Drniške općine. Melioracioni radovi zahvatit će široko područje. Računa se da će melioracijom biti obuhvaćeno oko 3500 hektara zemljišta. Istina, i dosad u tom pravcu nešto je učinjeno, ali uslijed nedostatka finansijskih sredstva radovi su bili obustavljeni. Kad se već govori o melioraciji Petrovog polja, onda se ne može ispustiti iz vida nabavka mehaničkih sredstava i umjetnog gnojiva. Danas se na tom područje sadi kukuruz i pšenica, uglavnom domaće sorte. Ove godine pristupit će se sadnji talijanskih sorti koje će se vršiti kod inokosnih proizvođača. Od četiri traktora koji su nabavljeni prije 10 godina danas je samo jedan upotrebljiv. Računa se da bi prinos bio tri puta veći kad bi se nabavila potrebna mehanizacija.

Perspektivni petogodišnji plan poljoprivredne proizvodnje predviđa da bi na čitavom tom prostoru žitarice zauzimale oko 2000 m², dok bi ostalo bilo zasadeno vinovom lozom i voćem. Od ukupne površine, oko 400 hektara zemljišta je danas neobrađeno i može se reći potpuno zapušteno. Postojala je težnja da poljoprivredna zadruga »Gradina« preuzme to zemljište, međutim, ona nije u stanju da to

učini. Inokosni proizvođači, kako nam rekoše u NO-u općine, pokažu velik interes za melioraciju. Smatraju da bi se sa sredstvima od oko 2 milijuna dinara mogli izgraditi svi dovodni kanali, dabome uz doprinos seijaka u radnoj snazi, dok bi stručnu snagu i mehanička sredstva trebao osigurati NO kotara. Petogodišnji perspektivni plan unapređenja poljoprivrede na Drniškoj općini još je u fazi izrade, no očekuje se da će on biti dogotovljen u toku ove godine. (J.)

OSMOGODIŠNJA ŠKOLA U SIVERIČU

Počev od ove školske godine u Siveriču će raditi osmogodišnja škola. Prije dvije godine to je bila šestogodišnja škola, lani je puširena na sedmogodišnju, a u ovoj godini je osmogodišnja. Otvaranjem osmogodišnje škole u Siveriču izišlo se u susret mnogobrojnim željama mještana Siveriča i okolnih sela, jer sada djeca iz okolice Siveriča ne moraju pješićiti po 5—6, pa čak i 8 km do Drniša, gdje su dosad pohađala školu. (D. Č.)

PROBLEMI PREMIRANJA U NAŠIM PODUZEĆIMA

Premiranje u našem privrednom sistemu ili bolje rečeno u našem platnom sistemu, nije danas više nešto novo. Danas u tom pogledu ima dosta korisnih iskustava, koji ukazuju na to, da se ovaj oblik stimuliranja neposrednog proizvođača, u cilju postizavanja bolje organizacije rada, sniženja cijene koštanja i troškova proizvodnje, povećanja fizičkog obima proizvodnje, raznih ušteda na materijalu, smanjivanju škarta itd., sve više ustaljuje i izgrađuje.

Pored uslova rada, sredine u kojoj radnik radi i t. d., platni sistem i njegova određena primjena u praksi utječe na raspoloženje i radni učinak proizvođača. Ako pored svoje redovne mjesečne zarade, određene u Tarifnom pravilniku, radnik može svojim boljim učinkom postići za sebe, da ga tako nazovemo nuznovčan efekat, onda je sigurno, da će se on truditi u povećanju produktivnosti, u ostvarivanju bolje kvalitete proizvoda, smanjivanju škarta, sniženju cijene koštanja itd.

Ne samo to, njega će u tom slučaju više interesirati privredna i financijska politika njegovog poduzeća, više će se baviti troškovima proizvodnje, plasmanom proizvoda na tržištu, i sa većim će interesom učestvovati u organima radničkog upravljanja.

Dakle, premiranje bez sumnje ima pozitivnu i značajnu ulogu u općem podizanju produktivnosti rada. Međutim, u praksi premiranje nije do sada ostvarilo u potpunosti svoj zadatak, jakog stimulativnog faktora, barem ne na našem području.

Za to ima više razloga. Na našem području, na pr., mnoge privredne organizacije su zatezale sa donošenjem pravilnika o premijama, a bez njega se premije ne mogu isplaćivati. Dalje, iako su doneseni, u mnogim pravilnicima o premijama nije se vodilo dovoljno računa o specifičnostima same privredne organizacije, nego su u većini slučajeva šablonski, po nekom kalupu ili oglednom pravilniku o premijama, prepisivani.

Međutim, ako uzmemo, da je to više stvar nedostatka ažurnosti privrednih organizacija, odnosno nestručnosti ili nedovoljnog posvećivanja pažnje tom pitanju, onda nam još ostaje niz razloga, koji ukazuju na nedostatke sistema premiranja.

U prvom redu velik broj poduzeća, koja premiraju po radnim

mjestima, nisu se odlučila, da u smislu propisa premiraju ona radna mjesta, koja stvarno mogu pridonijeti podizanju produktivnosti rada, jer je to i krajnji cilj ovog stimulativnog faktora. Neka poduzeća premiraju sva radna mjesta, a ima opet takovih, koji premiraju samo izvjestan broj rukovodjećeg osoblja. Sigurno je, da je i jedno i drugo pogrešno. U tom slučaju to više nije premiranje za postignute veće radne učinke od normalnih, nego obično povećanje tarifnih stavova, dakle raspodjela dobiti.

Dalje, sam sistem određivanja unaprijed radnih mjesta za koje se pretpostavlja da mogu utjecati na uspjeh poduzeća, možda nije najsretnije rješenje, jer se unaprijed zna, da oni koji nisu predviđeni za premiranje, ne će ulagati nikakvog truda u toj borbi za povećanjem produktivnosti. To pogotovo, ako privredna organizacija nema pravilnik o radnim normama, koji bi stimulirao one koji su ostali izvan pravilnika o premijama. Oni su unaprijed isključeni, pa često puta stvara nezdrave odnose u poduzeću, koji ne samo da se manifestiraju u proizvodnji, nego i u radnoj disciplini, nezainteresiranosti za uspjeh poduzeća i t. d. Istina, teško je naći pravedne i objektivne kriterije. Za to treba iskustvo, a iskustvo se ne kupuje, nego se stiče radom i vremenom.

Drugi nedostatak tog sistema odražava se i u tome, što većina privrednih organizacija i ne zna točno, koja radna mjesta su odlučujuća i važna u podizanju produktivnosti. Privrednim organiza-

cijama, koje su provele analitičku procjenu radnih mjesta i fazni obračun uspjeha po ekonomskim jedinicama, daleko je odrediti premijske temelje, a i radna mjesta, koja će premirati.

Takove privredne organizacije, kao što su kod nas TLM »Boris Kidrič«, koja je provela analitičku procjenu radnih mjesta, a još bolje Ljezovica glinice i aluminija Lozovac, koja je provela obračun uspjeha po ekonomskim jedinicama, mogu lako pratiti i knjigovodstveno evidentirati radne učinke, a na taj način i odrediti objektivno temelje za premiranje.

Osim toga, još uvijek mnoge privredne organizacije u pravilniku o premijama nisu raščistile, što je normalni, a što povećani radni učinak, koji se u stvari i premira. Tako imamo slučajeve, da se kao premijski temelj određuje točno dolaženje na posao. To je pogrešno, jer točno dolaženje na posao je radna dužnost. To ni u kom slučaju ne prelazi normalne učinke, jer je radnik odnosno službenik plaćen po tarifnom pravilniku poduzeća zato, da točno i na vrijeme dođe i otiđe sa posla.

Do 31. oktobra treba da budu donosili pravilnici o premijama, pa bi privredne organizacije u prvom redu trebale do tog roka donijeti pravilnike, a sa druge strane, posvetiti ovom pitanju mnogo veću pažnju nego dosad. Povećati interes proizvođača za podizanje produktivnosti i uopće za privrednu i financijsku politiku svog poduzeća, iz čega će rezultirati poboljšanje i njegovog životnog standarda, osnovni je sistem premiranja. VJ.

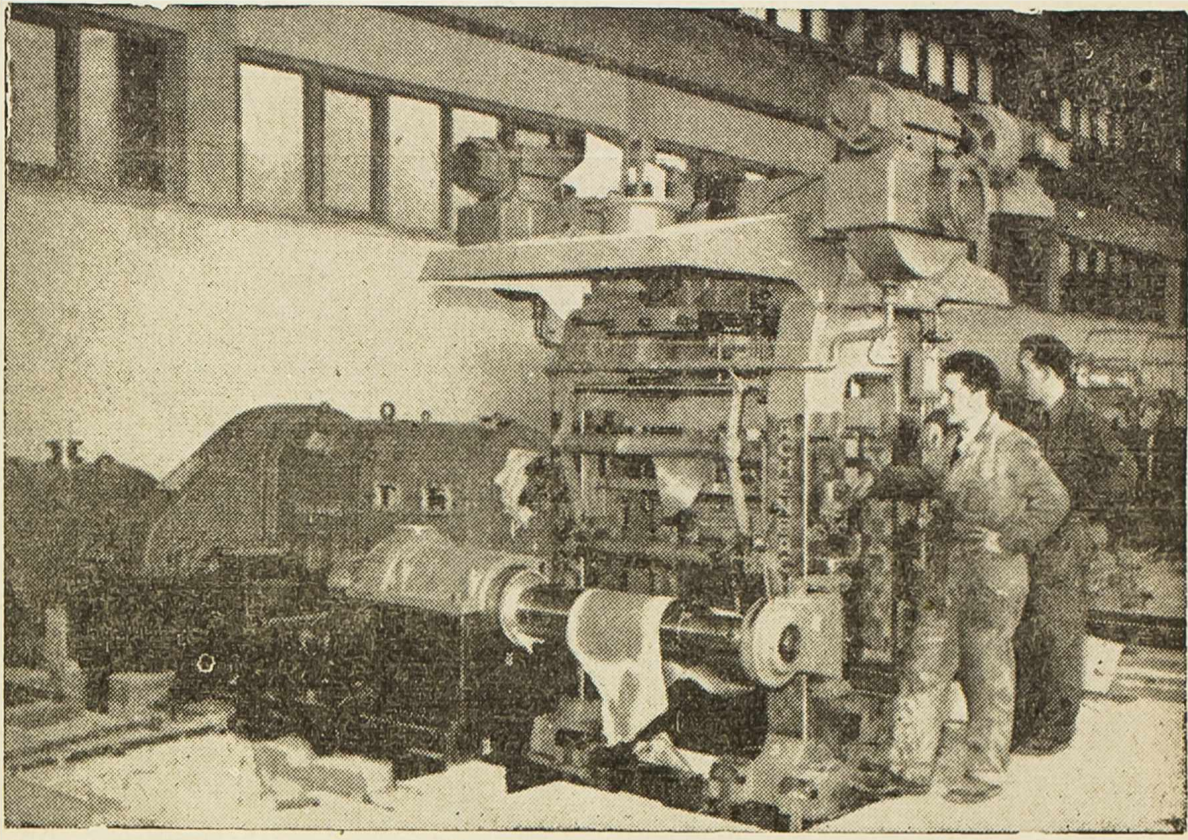
Djelatnost nakupaca na tržišnici nije smanjena

Zadatak naše moderne trgovine sastoji se u tome da se posredovanje između proizvođača i potrošača izvrši što pravilnije, što brže i što jeftinije. Ovo se najlakše postigne, kad proizvođač svoje proizvode sam prodaje. Međutim, svakom proizvođaču to nije moguće iz raznih razloga i tada se kao posrednik pojavljuje — nakupac. On od proizvođača kupi robu i, pošto i on treba nešto zaraditi, cijena naglo skače. Ovih pojava u našoj trgovini na malo je sve češće, a broj nakupaca je sve veći. Da vidimo kakva je situacija u našem gradu. Stalne akcije, koje su poduzimali Sekretarijat za privredu NO općine i Trzina inspekcija su pokazale, da se tom nedovoljnom djelatnošću konstantno bavi mali broj lica, svega 10 - 15. Što oni prodaju? Sve ... od krastavaca, paprike i ostalog povrća do brašna, jaja i kokoši. Naravno, to sve do potrošača dolazi mnogo skuplje nego da direktno kupuje od proizvođača. Da bismo ilustrirali ovu tvrdnju dovoljno je navesti jedan primjer: u Ervenjku kupuju pilice po 250 dinara komad, a u Šibeniku ih prodaju po 600 dinara. Naravno, posao se i više nego isplati, pa ga se prihvaćaju mnoga lica željna lake zarade. Kako oni svojom djelatnošću remete cijene na tržištu i negativno utječu na kupovnu moć potrošača, poduzimane su već spomenute akcije, a rezultat je bio 11 prijava javnom tužiocu. Među prijavljenima nalazila se i Jelka Radić, koja je za isto djelo u Splitu kažnjena sa 30.000 dinara. Međutim, ona je bila ogorčena o-

vim postupkom nadležnih organa, pa je podnijela žalbu Izvršnom vijeću NRH u kojoj navodi, da je »Šibenik jedini grad u kojem se individualnim proizvođačima zabranjuje prodaja vlastitih proizvoda«. Kao obrazloženje navodi, da posjeduje u Splitu vlastiti vrt i da je sva zaplijenjena roba njezin proizvod. Ali, kod nje je nadenio i kukuruznog brašna i niz artikala koji nemaju veze s njenim vrtom, koji, uzgred rečeno, ima svega nekoliko kvadratnih metara.

Osim Jelke Radić, koja se svojom aktivnošću okvalificirala kao nosilac nezakonitosti u nedozvoljenoj trgovini možemo nabrojiti još nekoliko. To su Mara Vukorepa, Tona Bura i Ljubica Klarić, a ne bi bilo zgodno kad bismo zaboravili preprodavače jaja Rupić Maru, Ljubicu Žižić, Mariju Žižić, Maru Lovrić i Vicu Gulin.

Nabrajamo nekoliko akcija, koje su protiv njih poduzimane, a tvrdimo da one ipak i dalje rade, čak da im se broj povećava. Koji je tome uzrok? Griješka leži u postupku sudskih organa koji takvu djelatnost u većini slučajeva okvalificiraju kao prekršaj. Međutim, spomenuta lica se preprodajom ne bave povremeno, već stalno, svaki dan, to im je zanimanje, od toga žive i prema tome na nepravilan način stiču novac. To već nije prekršaj nego krivično djelo. Pri donošenju kazni ne bi se trebalo bazirati na socijalni i materijalni stanje delikvenata i trebalo bi izricati oštrije kazne, a ne 1 - 2.000 dinara kao što je to bilo dosad. (Z)

Novi način kreditiranja naših poljoprivrednika

U Sl. listu FNRJ br. 24 od 12. lipnja ove godine Savezno izvršno vijeće donijelo je Odluku o davanju kredita članovima zadruga i drugim individualnim poljoprivrednim proizvođačima za unapređenje poljoprivredne proizvodnje. Tom Odlukom predviđeno je da se mogu odobravati zajmovi članovima općih poljoprivrednih zadruga, seljačkim radnim, ribarskim i drugim individualnim poljoprivrednim proizvođačima za kupovanje sadnica i plaćanje usluga u vezi sa podizanjem dugogodišnjih nasada (voćnjaka, vinograda i slično), za kupovanje zaprežnih i ručnih poljoprivrednih strojeva i sprava, poljoprivrednog i ribarskog alata, teretnih kola za vuču, barki za ribarenje, košnice za pčele, kao i za kupovanje priplodne stoke. Sve te vrste kredita odobravaju poljoprivredne zadruge. Kako su sva naša sela uključena u neku od poljoprivrednih zadruga, to je sigurno da će se kao kreditatori seljaka pojaviti isključivo same poljoprivredne zadruge.

Ovom Odlukom SIV-a napušten je dosadašnji način kreditiranja poljoprivrednih proizvođača. Kao najvažnije u promjeni tog sistema odbačen je za utvrđivanje visine kredita kriterij ukupnog prihoda domaćinstva, a uzeta je kao osnova vrijednost nepokretne imovine trazioca kredita od koje se izuzima vrijednost kuće i okućnice. Kredit za nabrojene namjene može se dobiti najviše do 50% od vrijednosti tako utvrđene osnovice.

Politička aktivnost na kistanjskoj općini

U selu Macurama održan je sastanak organizacije SSRN, kojem je prisustvovalo 300 članova. Nakon što se predsjednik organizacije SSRN Sava Radulović u svom izlaganju dotakao unapređenja poljoprivrede i razvoja industrije od oslobođenja do danas, posebno pažnju obratio je daljnjem razvoju voćarstva i stočarstva ovom selu. Članovi SSRN naročiti interes po-

Bez sumnje to će za razliku od prije omogućiti većem broju poljoprivrednih proizvođača da mogu koristiti ove kredite u visini koja im bude potrebna.

Između zajmotražilaca i kreditora-zadruge ugovaraju se slobodni kamati koji ne mogu biti veći od 4% godišnje. Svakako važno je naglasiti, da je dosad kamata bila 6%, te se i na ovom primjeru očituje tendencija da se ovaj kredit pruže na korištenje seljacima uz što povoljnije uslove.

Kao uslov za dobivanje kredita zajmotražilac je dužan da učestvuje u nabavama ili pak troškovima proizvodnje već prema tome za što se kredit daje sa svojim vlastitim sredstvima najmanje 10% od iznosa traženog zajma i to ili u gotovini, radnoj snazi izraženom u novčanoj vrijednosti ili pak u materijalu, već prema namjeni korištenja kredita.

Sa gledišta društvenog razvika u našoj poljoprivredi posebno mjesto ima kooperacija. Iz propisa objavljenih u Uputstvu za primjenu te Odluke (Sl. list FNRJ br. 37 od 4. rujna ove god.) da zadruge mogu postaviti uvjet da one zajedno sa traziocem kredita-individualnim poljoprivrednim proizvođačem učestvuju u poljoprivrednim radovima. To treba naročito da dode do izražaja kada se radi na podizanju novih voćnjaka, vinograda i drugo. U tom slučaju dolazi i do jednog višeg oblika kreditiranja sela i poljoprivrede kada ne samo što to kreditiranje

donosi veću proizvodnju, već i jači društveni utjecaj i procjenu odnosa kao i to da se na taj način seljak privređuje uz modernu obradu zemlje i primjenu suvremenih agrotehničkih mjera.

Osim nabrojanih vrsta namjena za koje će se podjeljivati krediti poljoprivrednicima, iz Odluke proizilazi da će zadruge moći odobravati i kredite za kupovanje materijala za reprodukciju, za kupovanje stoke za tov, za plaćanje usluga u obradi poljoprivrednog zemljišta, za kupovanje svih vrsta građevinskog materijala. I krediti ove vrste imaju direktni utjecaj na unapređenje poljoprivredne proizvodnje. Zato kod seljaka i postoji veliki interes za ove kredite.

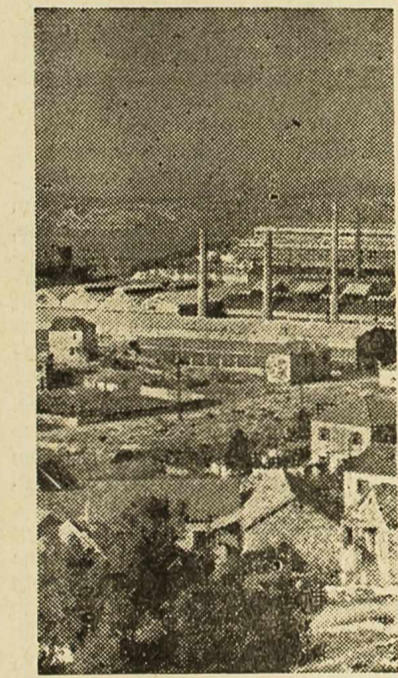
Dakle je za prve namjene više investicionog karaktera rok za povraćanje kredita od 5 do 10 godina, za ove druge kredite koji imaju kratkoročni karakter rok je svega 12 mjeseci.

Velik broj interesenata već je izrazio želju da koristi te kredite. Zapaženo je da je i svrha pravilno izražena. Naime, većina kredita traži se za direktnu proizvodnju. No, ima i takovih koji već postojeće mogućnosti sa manjim ulaganjima ili suvremenijim metodama obrade žele da podignu na viši nivo radi većih prinosa.

Ovih dana Narodna banka FNRJ dostavit će i konačna tehnička uputstva za provedbu tih propisa. No, sada se radi o tome da zadruge kao kreditori seljaka budu u svakom pogledu spremne da na sebe prime ovu važnu društveno-političku i privrednu misiju. Jer, baš o tome kako će se i koliko i u koje svrhe utrošiti ta sredstva dobivena putem kredita, zavisi o tempu našeg napretka unapređenja poljoprivredne proizvodnje i podizanje životnog standarda našeg seljaka.

Kako unapređenje poljoprivrede i podizanje standarda poljoprivrednih proizvođača nije samo čisto ekonomsko pitanje to je važno da se i u predizbornim pripremama iskoristi svaki sastanak ili konferencija SSRN ili SK, kao i sjednice zadruginih savjeta radi upoznavanja sa mogućnostima u dobivanju kredita koji stoje na raspolaganju selu i poljoprivrednicima.

Ante Deković

Sirija i renesansa arapskih naroda

Događaji i bujni politički život u Siriji objašnjavaju više no u nekoj drugoj arapskoj zemlji šta je to renesansa arapskog svijeta i arapski nacionalizam. Pravilno shvaćeni renesansa i arapski nacionalizam znače pokret buđenja mlade arapske zemlje koja se tek otkida od nekadašnjeg kolonijalizma i zavisnosti. To je borba starog i novog, to je borba za suverenitet, za slobodno odlučivanje o vlastitoj sudbini. U velikoj arapskoj porodici, Sirija je za veoma kratko vrijeme daleko odmakla na putu nezavisnosti i preporoda.

Borba za slobodu počela je dvadesetih godina ovog vijeka. Severskim ugovorom priznata je nezavisnost Sirije, ali i Francuzima dat mandat nad ovom zemljom. Tek

okomčano 400-to godišnje tursko agovanje zamjenjeno je francuskom kolonijalnom upravom. Sirijskom narodu to teško pada. General Jusef el Azma predvodi čered rodoljuba, ali pada u neravnoj borbi s novim gospodarima. Teški gubitci i početni neuspjesi nisu obeshrabрили sirijske patriote. Postepeno, manje pobune i ustanci, prerasaju između 1925. i 1927. godine u pravu oslobodilačku borbu. Tri godine kasnije ustanak uzima najšire razmjere i Francuzi su primorani na prve ustupke. Ovi ustanci, koji su uživali široku podršku naroda, uzdrmalu su čitav francuski kolonijalni sistem na Bliskom Istoku. To je bila gigantska borba naroda koji želi slobodu. U to vrijeme ideje renesanse i

arapskog nacionalizma tek su u povoju, a pokret, iako snažan, još uvijek nedovoljno organiziran. On je više stihijalno i dolazi kao odgovor na kolonijalno ugnjetavanje. Drugi svjetski rat u neku ruku znači predaš, ali samo po vanjskim znacima. Nacionalni pokret organizaciono jača i priprema se za konačne uspjehe do kojih i dolazi 1946. godine. Tada i posljednji strani vojnici napušta sirijsko tlo. Počinje nova stranica u historiji, a 3,7 milijuna stanovnika doživljuju ostvarenje davnajšnjeg snaj sloboda i nezavisnosti postali su stvarnost.

Sada, u Siriji politički život struji brže no u mnogim arapskim zemljama. Učinjen je veliki napredak u emancipaciji. Najaktivnija

je Socijalistička stranka, kojoj pripada gro vodećih sirijskih rukovodilaca. Ideje o nezavisnosti uživaju najširu podršku u narodu i čine osnovu savremene sirijske politike, unutrašnje i vanjske. Nezavisnost i sloboda su sinonim za ideju o arapskom nacionalizmu, a u ostvarenju te ideje sirijski narod vidji najkraći put ka punoj slobodi i potpunom suverenitetu.

U poredu s političkom isla je i ekonomska emancipacija, ma da je ona bila u većoj zavisnosti od vanjskih faktora. Zemlja ne obiluje velikim prirodnim bogatstvima. U oblasti Deiz Erom raspolaze zalihama petroleja, ali njeno glavno bogatstvo leži u poljoprivredi, žitu, duhanu, pamuku, voću i maslinjacima. Prije dvije godine

izrađen je dugoročni plan privrednog razvika Sirije. Njime se predviđa izgradnja irigacionih sistema, podizanje rafinerije, više fabrika, puteva. Naročita pažnja posvećena je unapređenju poljoprivrede i jačanju proizvodnje robe za domaće potrebe kao i za izvoz. Uz efikasnu saradnju i povoljnu kreditnu politiku države danas se razvija domaća industrija koja je već postigla zavidne rezultate.

Sirija je najbolji dokaz kakav mah uzima ideja arapske renesanse i ujedinjen je arapskih naroda. Ono što je još prije nekoliko godina izgledalo tako daleko, danas je već postalo opipljivo u ovoj zemlji. A to baš i jeste ono što uznemiruje pristalice starih kolonijalnih sistema. Tu je i izvor teškoća koje se od strane zapadnih sila čine jednoj mladoj i nezavisnoj republici. Arapi sumnjaju da zapadne sile pokušavaju da obнове svoju vladavinu nad arapskim svijetom. Oni ukazuju na prošlogodišnju agresiju protiv Egipta, oni

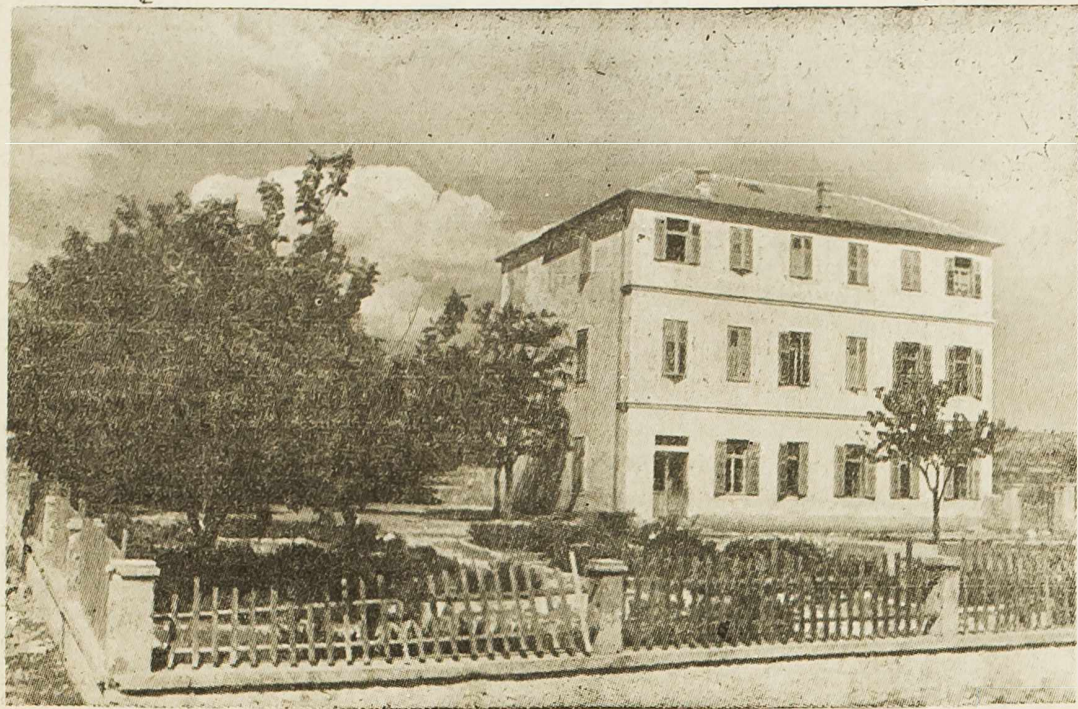
navode mnoge druge primjere kao dokaze za opravdanost svojih sumnji. Mnogi od njih duboko sumnjaju da Ajzenhauerova doktrina i politika SAD na Bliskom Istoku znače pokušaj da se potkopa njihova nova sloboda i čitava oblast dovede pod američku kontrolu.

Mnogi na Zapadu teško se mire da je Sirija za njih izgubljena. Oni koriste svaku priliku da njen razvitak ukoče i na tom putu ne prezaju od prijetnji ekonomske blokade i drugih mjera. Ima još jedna stvar od koje oni strahuju — plaše se da Sirija ne postane zarazan primjer i za druge arapske zemlje.

Tek je prošio deset godina otako je Sirija postala slobodna i nezavisna. Za to kratko vrijeme njen politički profil postao je veoma izražen, a ideja arapske renesanse kroz nju postala je veoma jasna, ostvarljiva i opipljiva.

Mirko Aksentijević

kultura - prosvjeta - kultura - prosvjeta - kultura

ŠKOLA U DUBRAVI

Predškolski odgoj

Komisija za reformu školstva izradila je nekoliko nacrti o pojedinim oblicima škole i odgoja. Ti sistem obrazovanja i odgoja koji najskupštini na usvajanje. Nacrti obavezu osmogodišnju školu, gimnaziju, stručne škole, specijalne škole, obrazovanje odraslih i obrazovanje nastavnika kadra. Pošto se oni nalaze na širokoj diskusiji, mi ćemo u nekoliko naših brojeva prikazati osnovne principe na koji će se izraditi ovi prijedlozi značajni za izgradnju novog sistema obrazovanja i odgoja.

Predškolski period je veoma važan u životu djeteta, jer se do sedme godine postavljaju osnove za formiranje ličnosti. U tom dobu svi razvojni procesi, kako oni koji se odnose na rasćenje i sazrijevanje, tako i oni intelektualne i voljno-emocijalne prirode, nalaze se u početku formiranja. Dokazano je da svaki utjecaj koji se u ovom dobu vrši ostavlja dubok trag na djetetu. Zbog toga ovaj dječji uzrast zahtijeva specijalnu pažnju i oprezan pedagoški postupak prema djetetu.

Socijalističko društvo je zainteresirano za razvoj i odgoj mlade generacije koja će biti sposobna da živi i stvaralački djeluje u uslovima savremenih društvenih odnosa, savremene tehnike i kulture, napretka uopće. Odgojno djelovanje proučava, dakle, iz životnih potreba i zahtjeva koje naše socijalističko društvo postavlja pred mlade generacije. Prema tome, potrebno je da se društvo u punoj mjeri angažira na socijalističkom odgoju djeteta, jer odgoj i obrazovanje čovjeka socijalističkih kvaliteta ne može početi tek polaskom djeteta u školu.

Sve su to razlozi zbog kojih se sa širem društvenog stanovišta moraju sagledati mogućnosti mnogostranije, specifičnije i brže pomoći društvene zajednice u odgoju predškolske djece i obrazovanju roditelja kao prvih i neposrednih odgojitelja. U vezi s tim, potrebno je razmotriti ova osnovna pitanja: određivanje cilja i zadataka odgoja djeteta u predškolskom uzrastu, oblike društvene aktivnosti u cilju ostvarivanja zadataka predškolskog odgoja, mjesto predškolskog odgoja u općem odgojnom-obrazovnom sistemu, obrazovanje stručnog kadra i teorijsku razradu izvjesnih pitanja u oblasti predškolskog odgoja.

Zadaci fizičkog, moralnog, intelektualnog i estetskog odgoja predškolskog djeteta sastoje se u postavljanju temelja, zdravog fizičkog konstrukcija, formiranju osnovnih elemenata moralnog lika djeteta, potpomaganju razvoja umnih snaga djeteta i razvijanju elementarnog estetskog doživljavanja i izražavanja. Ovi zadaci vode ostvarenju načela općeg odgojnog cilja — purim i svestranom razvoju ličnosti koja će slobodno i konstruktivno djelovati na radu i u društvu.

Zadatak sprovođenja organiziranog i pravilnog predškolskog odgoja obuhvaća na najširem planu njegovu, zaštitu i odgoj sve djece do sedam godina. Raznovrsnost ustanova i njihova aktivnost treba da osigura ostvarenje ovih zadataka. Mreža dječjih ustanova kod nas je nerazvijena, a može se reći da je i zanemarena. Prema podacima, u 1955. godini u cijeloj zemlji bile su 1004 ustanove u kojima je bilo svega 59,916 djece. Interesantno je da je od ovoga broja samo u Vojvodini bilo 650 pred-

školskih ustanova. Po vrsti ustanova kod nas postoje dječja odgojna, zabavišta, domovi za odojčad i djecu do tri godine, dispanzeri, savjetovišta za roditelje, medicinsko-pedagoška savjetovišta, patronažna služba. Ali centralno mjesto zauzimaju dječji vrtići. Ako se ima uvidu da 95 od 100 djece zaposlenih žena, dok su im majke na poslu, nije smješteno ni u kakvu ustanovu, a da od zaposlenih žena 25% imaju predškolsku djecu, onda se tek može uočiti koliko je velika potreba za predškolskim dječjim ustanovama. Pored akcije društva za širenje mreže ovih ustanova, koje svojom organizacijom djeci treba da pruže sve što je potrebno za ostvarenje pune zdravstvene zaštite, fizičke njege i psihičkog razvoja, njegovo staranje je u tome da u dječjim ustanovama prvenstveno bude zastupljen odgojni moment. Ovo utoliko više, što predškolski odgoj mora da čini sastavni dio odgojno-obrazovnog sistema.

Služba i oblici rada u oblasti predškolskog odgoja su vrlo raznoliki. Zbog toga je u razmatranju ovih problema potrebno obuhvatiti ne samo odgojitelje nego i zdravstvene i socijalne radnike. U pogledu kadrova posebnu pažnju zaslužuje školovanje odgojitelja (trajanje, program, odabiranje). Osnovni zadatak koji se postavlja odgojiteljima predškolske djece jeste da oni moraju biti na višem nivou opće kulture, imati solidnu stručnu spremu pravilan ideološki stav, niz ličnih pozitivnih osobina i ljubav za rad sa djecom. Pravilna praktična rješenja mnogih pitanja iz oblasti predškolskog odgoja traže teoretsku razradu u koju spada izrada normativnih osnovnih uslova za otvorenje, smještaj i opremu predškolskih ustanova, izrada priručnika i udžbenika za škole za odgojitelje, razrada programsko-metodskih uputstava za rad u predškolskim ustanovama. Društvena briga za djecu doći će do punijeg izraza ako narodni odbor budu dužni da predškolske ustanove razvijaju i unapređuju kao škole i inicijativu društvenih organizacija u ovom smislu pomažu, ako se u gradovima i industrijskim naseljima gdje je zaposlen veći broj žena obavezno budu otvarale jasle i vrtići, ako se prilikom gradnje komunalnih objekata većih razmjera, stambenih blokova i industrijskih naselja planira i gradnja dječjih vrtića i t. d. Zakonski propisi koji o tome treba da se donesu zadovoljiti će potrebe za razvrtak ovih dječjih ustanova koje su osnovni uslovi za uspješno sprovođenje programa predškolskog odgoja.

Z. M.

Naš razgovor sa šefom Školske inspekcije kotara

6 novih osmogodišnjih škola na kotaru

Ovih dana naš suradnik posjetio je Petra Troskota, šefa školske inspekcije NO-a kotara Šibenik, koji nam je odgovorio na nekoliko pitanja o stanju školstva i njegovim problemima na području našeg kotara.

— 85—90% djece, rekao je drug Petar Troskot, bit će u ovoj godini obuhvaćeno osmogodišnjim školovanjem, dabome ukoliko bude osiguran dovoljan broj nastavnog kadra. Dosad je u šibenskom kotaru djelovalo 16 osmogodišnjih škola A tipa i oko 40 škola B tipa. Od ovih posljednjih šest će se pretvoriti u osmogodišnje škole, dok će, pored I. osmogodišnje škole »Simo Matavulj«, dvije osnovne škole (Vrpolje kod Šibenika i Markovci kod Knina) raditi po novom nastavnom planu.

Da li će se osmogodišnje školovanje i dalje proširivati?

— U novoj školskoj godini predviđa se da će u izvjesnom broju osnovnih škola otvoriti peti razred, a postojeće petorazredne škole prerast će u šestorazredne. U tom pogledu ipak je najbolja situacija na Kninskoj općini, gdje će osmogodišnjim školovanjem biti obuhvaćeno gotovo 100% djece. Na području Drniške općine nekoliko šestorazrednih osnovnih škola pre-

— I istina neka mjesta su uz pomoć općinskih narodnih odbora riješila to pitanje na zadovoljavaju-

Prihvatiti ideju o festivalu pjevačkih zborova u Šibeniku

Ideja je tu. Kolikogod smo spremni da se u prvom času nje oduševimo, toliko strah pred zaprekama koje stoje pred njenim ostvarenjem potiskuje ovo oduševljenje i rezultat je: želja sa vrlo malo nade. Ustvari, po mom mišljenju, ništa drugo nego osjećaj manje vrijednosti, koji, opet, nije sasvim bez osnova. Jer, kako ćemo mi u Šibeniku organizirati onako veliku kulturnu manifestaciju koja je povezana s dolaskom gotovo tisuće gostiju-učesnika, kad nismo bili kadri organizirati kakav takav kulturni život za vrijeme ljeta, kad ljetne pozornice, i onakve improvizirane, prošlog ljeta nije ni bilo, a ovog je služila uglavnom za dječje igre, kad kino čitavo ljeto nije izašao iz dvorane, kad nismo smogli sredstva za pet-šest koncerata u gradu koji vapi za muzičkim životom, i t. d. Ali pristupiti na ovaj način ideji P. Z.-a, koja vjerojatno nije samo njegova, značilo bi unaprijed je malodušno, oportunistički, komoditetno odbaciti. Čemu bonacu našeg mirnog svakodnevnog života uzburkavati naporima oko ostvarenja ovakvog, barem za nas, glomaznog pothvata, koji teško ima izgleda na uspjeh? Ali, živjeti mirno znači stagnirati, a u našem gradu postoje snage kojima mirno nije normalno i koje će sigurno nastojati da ideja P. Z.-a ne ostane samo ideja, već će njeno ostvarenje smatrati korakom naprijed u životu našeg grada i, prema tome, vrijednim naporom. A naša narodna vlast, koja je dosad uvijek pomagala takva nastojanja, učinit će to i sada. Dakle, nema razloga da ne ostanemo na oduševljenju.

Moram odmah istaknuti da se ne radi o tome da je potrebno, pa čak i obavezno, kad su svi primorski gradovi, osim Šibenika, postali festivalski, da to bude i naš grad. Ne, radi se prije svega o tome da je u Šibeniku kao gradu na moru, koji reflektira da bude turistički, neophodan kulturno-zabavni život za vrijeme ljeta, jer turisti koji dolaze na more ne će se cijeli dan samo kupati. Završetak dana mora biti ispunjen kulturno-zabavnim životom. Za to su »Krka« i »Narodna kavana« prilično nedovoljni. S druge strane, postoji potreba održavanja festivala ili takmičenja pjevačkih zborova, koju je P. Z. sasvim dovoljno obrazložio, a Šibenik je ne samo grad na moru, već i grad u kojem postoji vrlo bogata tradicija vokalne muzike, sa visokim smislom i ukusom za vokalnim muziciranjem, sa zborom koji će u takmičenju već po tradiciji

pretendirati na najviši plasman i sasvim je prirodno, bez obzira na ikakvu konjunkturu festivala, koja je već dobila i svoj naziv — »festivalomanija«, postane centar ovog sektora kulturnog života naše Republike, a možda i ne samo nje.

I što sad napraviti? U prvom času ono što je najlakše i najjednostavnije: prihvatiti ideju, tj. uzeti je u razmatranje i to organizirano razmatranje. P. Z. je naveo organizacije i društva koja su u ovome direktno zainteresirana i svojim aktivnim učestvovanjem bi mogla pridonijeti ostvarivanju ideje. Međutim, potreban je inicijator koji će sve njih povezati i pozvati ih na zajedničko razmatranje. Po mom mišljenju, to bi trebao biti ili Savjet za prosvjetu i kulturu NO-a općine ili Radnička kulturno-prosvjetna zajednica. Jasno je, da to treba učiniti odmah, jer radovi na eventualnom ostvarenju ovakve jedne zamisli bit će sigurno vrlo opsežni i iziskivat će dosta vremena, naročito s obzirom na pomanjkanje iskustva za ovaj posao. Odbor koji će biti sastavljen od predstavnika svih zainteresiranih organizacija i dru-

štava trebat će svakako da najprije dobro ispita da li je uopće tehnički moguće prići u Šibeniku organizaciji festivala. Pri ovome težište baciti ne na iznalaženje poteškoća koje će stajati na putu ostvarenju, već na pronalaženje načina da se zapreke uklone. Dakle, optimistički a ne skeptički. Kad se pronade način za rješavanje svih tehničkih problema, može se postaviti prijedlog Savezu muzičkih društava Hrvatske, koji bi ustvari trebao biti organizator festivala.

Bilo bi deplasirano ignorirati ogromne teškoće koje će iskrnuti, uzmimo samo problem smještaja, kao i na prečac tvrditi da je u Šibeniku moguće održati festival pjevačkih zborova, ali bi isto tako bilo deplasirano odmah ustuknuti pred teškoćama i odbaciti ideju. Svijesni značaja kojeg bi ovaj festival imao za naš grad, mnogi građani, uvjereni smo, ne će žaliti truda da pridonose njegovom ostvarenju, a ne dati im priliku da ovu svoju volju za aktivnošću ispolje, čisti je gubitak za naše društvo.

Dakle, prihvatimo ideju i nastojmo je ostvariti!

— b —

OKO JEDINSTVENE osmogodišnje škole

Borba za novu školu traje već nekoliko godina i na tom polju ide se stalno naprijed. Progressivni prosvjetni radnici svojom praksom i postignutim rezultatima pokazali su da je nužno i moguće lomiti šematske oblike i stare okvire pedagoške tradicije.

Pored inicijative pojedinaca, čiji se krug stalno širi, savezni i republički organi i zavodi mnogo su učinili na obrađivanje probleme reforme škole kod nas i zacrtali poznatim dokumentom »Osnovna načela i stavovi« izgradnju i funkcioniranje jedinstvene osmogodišnje škole. U konkretnoj razradi principa zahvaćena su razna područja, među kojima organizaciona i pitanje nastavnog programa.

Stalo se na stanovište da period od 7—15 godina predstavlja organsku cjelinu u životu i školovanju djeteta. Do sada je ta cjelina bila razdijeljena u 8 dijelova ili razreda. Svaki razred imao je da izvrši određeni program i točno određene zadatke. Iako se i ranije nastojalo voditi računa o mogućnosti djeteta izvjesne dobi, ipak je u centru pažnje bio program, a ne nivo psihofizičkog razvoja djeteta. Sada će se ova organska cjelina dijeliti u tri razvojne faze i odlučno se odbacuje dosadašnja podjela na bazi razreda.

Prva razvojna faza obuhvaća djecu do 9. godine i trajala bi tri godine. Druga faza, sa trajanjem od 2 godine predviđena je za djecu do 11. ili 12. godine života, dok treća faza kroz tri godine zahvaćala bi djecu od 13—15 godina.

Za svaku od tri razvojne faze dat će se orijentacija za izbor predmeta i gradiva, kao i sugestije u pogledu nekih metoda prihvatljivih za taj uzrast. Time će savlađivanje znanja i formiranje ličnosti biti olakšano, približeno pojedinom djetetu, jer će neki učenici moći brže, neki sporije da napreduju. Jasno, da je time povezano pitanje ponavljanja razreda, što je do sada bilo najefikasnije sredstvo prinude za rad učenika. Sistem nepravilne i nepravedne selekcije preko starog sistema ponavljanja razreda treba da se ukine. U takvom radu porast će uloga i odgovornost nastavnika u njegovom pedagoškom postupku i zahtjevima prema mogućnosti djeteta, u drugačijem praćenju napretka polaznika obavezne škole.

U prvoj fazi do 9. godine uzet će se uglavnom osnovna znanja iz čitanja, pisanja, računanja, govornog izražavanja pored nekih elemenata upoznavanja prirode i društva u okolini učenika. Prve tri godine školovanja treba da budu neka vrsta uvoda u kulturu. Poznavanje prirode i društva na ovom stupnju čini jedno zajedničko područje. Muzičkom, likovnom i fizičkom odgoju dat će se više pažnje, ali ne uvijek kao izolirani predmeti, već će se nastojati spa-

jati gdje god je to moguće, da bi se kroz prvu fazu rada i dječjeg razvoja težište bacilo na odgojno-obrazovnu stranu.

U drugoj fazi do 11. ili 12. godine područje poznavanja prirode i društva dijeli se u dvije grupe. Uzrok za takvu podjelu je u tome, što je već psihofizički razvikat djeteta na tom stupnju takav da se može pristupiti pojavama u prirodi, kao zasebnoj cjelini, a isto tako pojavama u društvu. Ovdje se predviđa mnogo elastičnijim način nastave i ne strogo odvojen razredni ili predmetni sistem rada, kao što je dosad bilo.

U trogodišnjoj trećoj razvojnoj fazi koja obuhvaća djecu od 13 do 15 godina, smatra se da djeca dostižu takav nivo psihofizičkog razvika i takve sposobnosti da je moguće, da i pored povezivanja grade, bude više elemenata posebnih sadržaja, a nekada i s odvojenim predmetima.

Kod prirodne grupe predmeta nije ni potrebno isticati da je prirodno nužno promatrati u njenom jedinstvu i prema tome je jasno, da će se napustiti naučna sistematika biologije, kemije i fizike. Svakako pri odabiranju tema trebaće voditi računa na kojim temama vršiti odgojno djelovanje i razvijanje pogleda na svijet.

Što se tiče materinog jezika i matematičke izučavaju se od prve do zadnje godine, a na izvjesnom stupnju odvajaju se kao zasebni predmeti.

Fizički, estetski i muzički odgoj kroz sve tri faze tretirat će se na nov način i u skladu sa razvojem učenika i potrebama svestranije odgojne i obrazovne ličnosti.

Učenje stranog jezika dobiva novo mjesto u obaveznoj školi. Namjerava se uvesti na početku drugog stupnja, dakle nešto ranije nego dosad.

Društveni i moralni odgoj provodit će se od početka školovanja kroz ostale predmete, a tek u trećem razdoblju kao sistematska i samostalna disciplina.

Tehničkom odgoju pridavat će se naročito pažnja. Međutim, ne zamišlja se, da to bude samostalna disciplina, nego će se ispreplivati s ostalim predmetima kroz sve razvojne faze školskog djeteta.

Unutrašnja organizacija i projekat programa osmogodišnje škole predstavljaju zbilja nešto novo, jer se vodilo mnogo računa o psihikom razvoju djeteta. Ovakav program je dobra sinteza zahtjeva koje savremena škola postavlja u pogledu nastave i u pogledu odgoja.

A. M.

Čitajte i širite svoj list!

Otvorena izložba radova Slavka Draganića

U nedjelju je u prostorijama Društvenog doma otvorena izložba slika, grafike i skulpture puk. Slavka Draganića, člana likovne grupe Doma JNA u Beogradu.

Na ovoj izložbi Draganić izlaže 20 svojih radova, od toga devet ulja, tri tuša, dvije tempere i šest skulptura. Puk. Draganić sudjelovao je u nizu kolektivnih izložbi u Beogradu, Zagrebu, Nišu, Splitu, Kninu i drugim mjestima. To mu je druga samostalna izložba slika, grafike i skulpture. Izložba će biti otvorena do zaključno 18. o. mj.

DJECA IZ ČEHOSLOVAČKE U ŠIBENIKU

Prošlog tjedna u Šibeniku je doputovala grupa od 100 djece iz Čehoslovačke koja se nalazi na ljetovanju u Kastel Sućurcu. Djeca su za vrijeme boravka u Šibeniku razgledala gradske kulturno-historijske znamenitosti, a zatim su posjetila slapove Krke. Potom su autobusom »Prometa« iz Splita otputovala za Kastel Sućurac.

Problemi saobraćaja

Potreba izgradnje moderne garaže

Moderni saobraćaj ne može se zamisliti bez jedne prikladne garaže. Njome Šibenik oskudijeva, a potreba za postojanjem garaže nikad nije bila tako akutna kao danas. Istina, postojeća garaža na Križu ne može u ni kojem slučaju zadovoljiti potrebe današnjeg saobraćaja, a kako smo obavijestili u Autotransportnom poduzeću, ova će u najskorije vrijeme trebati biti uklonjena, jer će se na njenom mjestu prema regulacionom planu izgraditi Đački dom. Spomenuto poduzeće namjerava tu garažu preseliti, ali samo privremeno nekih 300 metara dalje, uz rub glavne ceste koja vodi za Split. Međutim, time ne će biti i konačno riješeno i pitanje garaže, pa su odgovorni drugovi u Autotransportnom poduzeću mišljenja da se moderna garaža podigne na prostoru, gdje se danas nalazi kuglana »Lokomotive« na željezničkoj stanici, za čiju gradnju postoji gotov elaborat. Prema tom projektu u sklopu garaže nalazi se mehanička radionica, pomoćno skladište, upravna zgrada poduzeća i dvije benzinske sisaljke. Vrijednost svih tih radova cijeni se na oko 55 milijuna dinara. Garaža bi bila pokrivena terasom, koja bi mogla odlično poslužiti za parkiranje vozila, ali s tim da bi vozila dolazila sa sjeverne strane, t. j. od glavne ceste od koje bi vodilo novoizgrađeni put. Za osiguranje sredstava za gradnju garaže odgovorni u Autotransportnom poduzeću smatraju, da će naići na potrebno razumijevanje kod NO-a

Gradnja desetorkatnice u Dragi

U toku je izrada projekta za gradnju desetorkatnice koja će se voditi u predjelu Draga, u neposrednoj blizini zgrade Narodnog odbora općine. Gradnju te zgrade investirat će Dom narodnog zdravlja, Opća bolnica, Obalna plovidba i Zadrugni savez za svoje potrebe. U prizemlju zgrade predviđa se smještaj trgovačkih prodavaonica, a u prvim dvama katovima uredske prostorije, dok će ostali prostor biti upotrebljen za stanove. Na najvišem katu smjestit će se kavana sa barom. Predviđa se da će ova zgrada imati 32 stana.

GRADSKA KRONIKA

Pospješiti radove na dovršenju Zagorskog vodovoda

S obzirom na veliku oskudicu vode u Dalmatinskoj Zagori, još u razdoblju prije rata pristupilo se izradi projekta vodovoda na širem području. Prvi radovi započeli su 1937. godine, ali su tek naporima narodne vlasti 1955. godine djelomično završeni. Tada je po prvi put jedan dio Dalmatinske Zagore dobio pitku vodu. Za te radove uložena su ogromna materijalna sredstva, a velik dio radova izvršio je na dobrovoljnoj bazi narodnog kraja. Zasad je planirano da se snabdijevanje stanovništva pitkom vodom vrši putem javnih česmi, koje se podižu na za pogodnim mjestima. Izuzetak u tome čine škole, kojima su dani prik-

ljučci, što je u skladu s kulturno-odgojnim potrebama savremene škole.

Čitavom vodovodnom mrežom u Dalmatinskoj Zagori upravlja Gradski vodovod, koji nailazi na niz teškoća u pogledu iskorištavanja pojedinih pogona. Kao što je prethodno napomenuto izgradnja vodovoda samo je djelomično završena. Do konačnog dovršenja vodovoda trebaju se izvršiti radovi u visini od oko 240 milijuna dinara. I ono što je dosad učinjeno, nije do kraja završeno, kao što su izlacija slojeva i njihovo zatrpavanje. To u mnogome skraćuje vijek trajanja cjevovoda, gotovo najvažnijeg dijela postrojenja. Da do toga nije došlo, uzrokom su nedostatak novčanih sredstava. U prošlog godini Narodni odbor kotara osigurao je u tu svrhu 2,5 milijuna dinara, no kako su izvršeni radovi u vrijednosti od preko 3,6 milijuna dinara, to je razlika pala na teret Gradskog vodovoda. Ovakav ne će moći da pokrije sve troškove na konačnom dovršenju cjevovoda, jer naplata vode na Zagorskom vodovodu tek pokriva efektivne troškove oko njegovog državanja. Ipak s obzirom na hitnost radova, kao i važnost pogona, uprava Gradskog vodovoda je i ove godine u vlastitoj režiji pristupila dovršenju najugroženije dionice na relaciji Mideni-Kremenno. Sama naplata vode veoma je nepovoljna za Drniš i upravu Jugosla-

slavenske željeznice, koji uglavnom pokrivaju najveći dio troškova Zagorskog vodovoda. Naime, kako je kontrola potroška po javnim česmama otežana, to se naplata isključivo vrši putem NO općine Drniš i Šibenik.

Postojeći kapacitet vodovoda iskoristišen je s oko 31%. U 1955. godini potrošeno je 228 hiljada, a u 1956. blizu 488 hiljada kubnih metara voda. U prvoj polovini ove godine potrošeno je preko 200 hiljada kubnih metara vode, te će prema tome kapacitet u 1957. godini biti jednak onom prošle godine. Za dovršenje glavnih vodova trebalo bi osigurati oko 9—12 milijuna dinara, pa su u tom pravcu poduzete odgovarajuće mjere. Činjenica je pak, da se zagorski vodovod danas koristi tek jednim manjim dijelom, iako bi postojeća vrela bila u stanju da stanovništvu cijele Zagore snabdijevaju pitkom vodom. Za poboljšanje takve situacije vrlo malo se ili gotovo ništa poduzima. Rješenje tog pitanja ne bi se smjelo ubuduće zapustiti i iz godine u godinu odgađati. Potrebna sredstva od oko 240 milijuna dinara trebalo bi rasporediti tako, da bi se svi budući radovi vršili u etapama. Tom pitanju trebalo bi posvetiti punu pažnju i stanovništvu čitave Dalmatinske Zagore pružiti mogućnost da se što prije snabdijev pitkom vodom. (I. L.)

Kako riješiti problem školskog prostora?

Pitanje školskog prostora u Šibeniku u znatnoj mjeri zadaje brige prosvjetnim vlastima. Zbog velikog priliva djece, koja trebaju biti obuhvaćena osmogodišnjim školovanjem, postalo je akutno pitanje: gdje smjestiti svu tu novopisanu djecu. U svemu tome najodgovornije je ipak to, da je školske vlasti »zabolila« glava sada kada je školska obuka već započela, iako je za rješavanje tog pitanja bilo dovoljno vremena preko školskih praznika. Kao što je po-

znato, sav školski prostor više je nego prenatrpan. Dovoljno je spomenuti da će se u zgradi gimnazije nastaviti odvijati neprekidno od jutra do navečer i da će s tim u vezi iskoristiti mnogi i mnogi problemi. Nastava, na primjer, u radničkoj gimnaziji dolazi u pitanje zbog pomanjkanja dovoljnog broja slobodnih učionica. U vezi s tim obratili smo se nekim zainteresiranim licima koja su iznijela veoma dobar prijedlog, kako momentano ublažiti pitanje nedostatka školskog prostora. Budući da je prevelik broj djece upisan u trima osmogodišnjim školama, postoji izvjesna mogućnost otvaranja još jedne osmogodišnje škole u gradu. U zgradi osnovne škole u Crnici ima jedna prostorija koja bi se uz ulaganje neznatnih finansijskih sredstava mogla osposobiti za učionicu. Ova bi služila za potrebe dvaju novih odjeljenja, a isto tolik broj odjeljenja mogao bi se otvoriti u jednoj neiskorištenoj prostoriji u zgradi osnovne škole Gorica. Prema tom zamisli, četiri odjeljenja jedne od triju osmogodišnjih škola u gradu moglo bi se smjestiti u tim prostorijama. Na taj način Šibenik bi dobio novu osmogodišnju školu, koja bi se sastojala od četiri viša i 10 nižih razreda sadašnje osnovne škole Gorica-Crnica. Dakle, jedan dobar prijedlog koji je potrebno bez odlaganja prihvatiti. O tome bi, dok je još navrijeme, mjerodavni faktori trebali razmisliti i donijeti odgovarajuće rješenje. (J.)

Iz Opće bolnice

IZ SVATOVA U BOLNICU

U šibensku bolnicu dopremljen je sa lakšim ozljedama Svetin Prgin, rodom iz Primoštena koji se vraćajući sa svadbe kući pao sa bicikla, tako da je morao zatražiti liječničku pomoć. (K)

STRADALA U IGRI

6-godišnja Mara Računica Šimina dovedena je u bolnicu iz Skradina, gdje je igrajući se pala sa ljuljačke, tako da je dobila prijelom lubanje i potres mozga. (K)

JAVNA ZAHVALA

Prirodnom smrti našeg neprežaljenog majke, svekrve i bake

ZLATOPER ANICE rođ. MODRIĆ od srca zahvaljujemo šefu dru. Emilu Ofneru i čitavom osoblju Plućnog odjela Opće bolnice u Šibeniku na svesrdnom zalaganju, njezi i pažnji, koje su ukazali našoj dragoj majci u njenoj teškoj boli. Obitelj Zlatoper Pero

općine Šibenik, kao što je to i dosad bio slučaj kod nabavke nekoliko autobusa za potrebe lokalnog saobraćaja.

Drugo pitanje koje po važnosti ništa ne zaostaje za prethodnim jeste problem gradnje parkirališta za kojim se već godinama osjeća potreba, a posebno pak u ljetnim mjesecima kada gradom prođe po nekoliko desetaka automobila. Gradnja parkirališta ne bi se smjela odgađati tim više, što za to postoji veoma dobro rješenje. Naime, rekonstrukcijom sadašnje pomoćne garaže iza kina »Tesla« mogao bi se urediti prostor za parkiranje automobila na kojima bi se ujedno, uz pomoćnu radionicu, vršili manji popravci, čišćenje i podmazivanje kola. Tako bi, osim parkirališta postojala i autoservisna stanica koju Šibenik danas uopće ne posjeduje. To bi se dalo urediti uz ulaganjem neznatnih investicija.

Postojeća autotaksi služba, koja vrše isključivo privatnici sa svoja četiri kola, ne zadovoljava današnje potrebe. Stoga se Autotransportno poduzeće bavi mišlju da bi ono pojačalo sadašnju autotaksi službu nabavkom četiriju automobila koji bi danonoćno bili na raspolaganju građanstvu. (J.)

Pojava azijske gripe?

Prema informacijama koje smo jučer dobili u Šibeniku je zabilježen velik broj oboljenja od gripe.

SA TRŽNICE I RIBARNE

Cijene poljoprivrednih proizvoda ostale su uglavnom nepromijenjene, osim što je nešto pojeftinilo grožđe i lubenice. Jabuke se prodaju po 60 dinara, kruške 54, krompir 20, kupus 26, grožđe 70-90, paprika 30, lubenica 10-20, crveni luk 24, bijeli luk 120, rajčice 30-40, breskve 80-100, Očekuje se veća pošiljka iz Bosne i Srbije.

Na ribarnici ima ribe vrlo malo, s obzirom da je cijeli tjedan bila mjesočina. Lokarde, koje se hvataju na udicu prodaju se po 300 dinara, raža 160, ugor 240 i nešto sitne ribe po 160 dinara kilogram. (Z.)

Zasad još nije utvrđeno da li se radi o tzv. azijskoj gripi. Do jučer o podne prijavljeno je oko 90 slučajeva oboljenja. Najveći broj oboljenja registriran je kod radnika TLM »Boris Kidrič« koji stanuju u selima oko Perkovića i Danila.

BRODOVI U LUCI

U luci se nalazi talijanski brod »Pavia«, koji kreće 120 m3 bukovine za Liverpool, a još dva talijanska broda »Everisto« i »Ermenegildo« kreću pirinti koncentrat za Italiju. Prvi ukrcava 500, a drugi 600 tona. U tvornici elektroda i ferolegura brod »Zagreb« iskrcava 3.200 tona manganove rudače, koju je doveo iz SSSR-a. (Z.)

Roka i Anđelke Mrša; »Snježana, kći Jakova i Šimice Dobrijević i Katica, kći Kaja i Marije Mijalić.

VJENČANI

Lovrić Petar, cipelar — Matijević Janja, domaćica; Petrina Zdravko, radnik — Tare Mladenka, domaćica; Maleš Mile, konobar — Dabč Ksenija, domaćica; Delalić Ekrem, limar — Stošić Vjera, domaćica. Ivčić Božidar, automehaničar — Bokun Anka, kemijski laborant i Bolanča Roko, trg. poslovođa — Gačina Marija, službenik.

UMRLI

Lucić Mate pok. Mate, star 27 god.; Zlatoper Antica rođ. Modrić, stara 79 god.; Brkić Milivoj Gojkov, star 1 dan; Urukalo Petka rođ. Mrdić, stara 37 god. i Sila Gverino, star 42 god.

PISMO SA KLUPA NA RIVI

Druže uredniče!

Okad nam je općina stavila one katrige oli, kako se to boje kaže, klupe po rivi, zasidemo i mi i tako nam prode koja ura. Sada je najljepše sisti kad se sunce spušta nigdj iza Srima, pa ti mi potegnemo sve do vapura. Onda otidemo na vapore, ka po nikon šibenskom omečaju pa svaki svojim puton. Niki tamo, niku amo, ali ti o tomen nismo mislili pisati, već o tomen šta se vidi i čuje na tin, tako da ji nazovemo, klupaman.

Ovoga lita smo se nagledali svakakvj stranjaca, i oni domaći i oni furešti, ali i našeg lipog svita.

Mi ti tako sidimo i gledamo u svit. I porazgovorimo koju. Nije da razbanzajemo. To nikako spada ka ženskiman. A nije da se i mi ne dodijemo koga. Prode ispidr tebe, pa ne moš da mu koju ne prišiješ. Ali ono zaradi čega ti i pišemo ovu knjigu je da ti mi prozborimo i koju od pulitiki, onoj šta se zove komunalna.

Tako smo ti nekoliko večeri govorili od onih kandelabri-man. Kako su ji ono stavili! Jedan je reka, da ko je to vidija staviti onako onaj baš ispidr vrata od donjega derdina. Kad se koje dite zatrče niza skale, da ne zakasni na vapore od Jadrje, može drito u nj gliavon. A drugi mu odgovorija: boje u kandelabar, nego pod kamijon olij biciklu. Onde ti svak ludo vozi. I onda smo se kontraštavali o tcmen šta je boje i di bi ga stavili, onaj kandelabar.

A još ti je više bilo buraskađe zaradi; onog, jopet kandelabra, što su zaradi njega morali osići granu, i to koju lipu granu...

Mi smo ti prije najviše sidili ispidr »Narodne kafane«, onde ispidr, di nisi mora uvik uzesti štokod za piti. Sada se to mjesto priureduje. Ništo radu, pa možeš misliti kako smo kurjoži i šta će se nagraditi. Bilo se ka govorilo, da će onde biti ništa šta malo di ima, ka nika kafana, ka terace i tako, pa smo ti jednoga našeg sa klupa poslali, da on to boje pogleda i da se od svemu dobro informira. Dva dana ga nije bilo na klupaman i kada je jopet doša, samo je govorija: ništa, ništa! Mi smo se malo ka uskomišali, šta on uvik jstu, da mu se nije, ajme nami, šta dogodilo, kakva gripa oli tako. A on uvik istu i širj ruke. Dodijalo to jednon drugon od naši, pa mu on, ni pet ni šest, da mu toga i toga, da šta: ništa, ništa. To ga je malo ka osvistilo, pa je onaj prvi počea razgovitnije govoriti. Razumili smo ga, da će na onom mjestu ostati sve kako je, i da će samo malo popraviti, rimodernati i tako. A onaj šta je prije bija zabeštima, bija je još teke ka uzrujan, pa ne viruje, nego pita, da kako nečeju ništa novoga učiniti, kad su sorilj kupe i tavane i da, za tako reći, nije ostalo ništa, nego samo malo od zidova. A onaj šta smo ga poslali u inšpekciju teke se ka najutija:

— Ko oš virovati, viruj, ko neš, pitaj sam! Ja san ti se ova dva dana mota i pita. Njsan ni ja virova, pa san uvatija jednoga šta ti se u to razumi i svaka ti je njegova ka libar i on mi je reka, evo, baš ovim ričiman: ostaće kako je bilo.

A namim teško da u to vjrujemo i od tomen još ka diskutiramo...

Mogli bi ti još koju reći i od onoj gunguli na rivi u subotu na večer zaradi vapura šta vozu radnike u Zaton i Skradin, jer smo ti mi tute bili ka niki svidoci. To ti je duralo nikoljko urli. Prodali su više buletina, nego se može judi ukrcati, pa se gomila umirila tek poslin, kad su dali drugi vapore. To su mogli učiniti odma, a ne nako puštati svit da se muči. Kažu da se nije moglo naći nikog čovika koji bi to bija navrime uredija.

Dragi uredniče! Za danas smo ti se ispisali, pa ne ćemo dujiti. Ne možemo ti obećati, da ćemo ti jopet pisati, ali možeš virovati, da je to naša, ka šta ono reču, vruča žeja. Samo ti mi nismo od čestoga pisanja. Ako bude štokod važnoga na klupaman, to ćemo ti svakako javiti, a za sada te pozdravjamo uz stisak ruke.

Mi sa klupa na rivi

Umjesto kozerije

Čuvaj glavu, prolazniče...

Dobro, nema šta! A kako i ne će biti dobro, nakon toliko mudrovanja. Nema šta, po uzoru na London i tamošnje zasjedanje Potkomiteta UN za razoružanje. A da kako drugačije, kad se i ovdje radi o sigurnosti života. A to nije mala stvar. Treba o tome dobro promisliti. Svaku stvar treba dobro ispeći, a tek onda zaključiti!

Nema šta, to smo dobro riješili! Jer, nisu u pitanju, zbog nedostatka tabla sa saobraćajnim oznakama, samo životi naših građana, nego u prvom redu stranih turista i njihovih »Lincolni«, »Cadillac«, »Mercedesi«, »Vespri« i slično, a život stranca uvijek je skuplji od života naših građana, ako po ničemu, a ono po dolarima u džepu.

Jest, tako je šta kažeš, ali znaš, naše glave nisu tako tvrde, da bi ostale čitave, kad bi se poljubile s ostrim bridom saobraćajne table na uglu kraj kina »Tesla«.

Znamo mi ti to, druškane, ali stranci ne moraju biti dalekovidni, pa smo im zato oznake postavili na vidnim mjestima.

Nema šta, moramo se držati, »bon-tona«!

E, druže, svaka stvar na svoje mjesto. Eto, recimo, ona tabla s oznakom AUTOBUSNO STAJALIŠTE ujedno služi i kao upozorenje prolaznicima, da nadolazi jedna stepenica i prometna cesta.

Nema šta, mudro je to. Živjela dovrtljivost! Živjela signalni upozorenja!

A šta kažeš za onaj KANDELABER, koji smo postavili po sredini stepeništa na ulazu u park s obale. Zar i ono nije mudro, A zamisli koliko smo morali zbog toga vijećati. Jedni su govorili da je bolje postaviti ga na uglu ulaz zid. Ali ja sam svijlu pobio. Zašto na uglu, kad može na sredini. Čega se ima stidjeti. Zašto da ispašta i stoji u kazni. Nije ništa skrivio!

Jeste, što kažeš, nema šta. Zašto u uglu, gdje nikome ne smeta, kad može u sredini, u prvim redovima. Zasluzio je. Živjeli urbanisti! Živjeli teničari!

Dobro, a što je s onim saobraćajnim oznakama na III. osmogodišnjoj školi, kući Tafr, kući Pašini i td., koji su postavljani u zid svega 150 cm od zemlje, pa su zbog toga stalna opasnost za prolaznike.

E, moj druže, vidi se, da si još mlad i zelen. Pa zar ti nije jasno, da smo morali povesti rječuna i o pretjeranom nošenju šešira. Ovako ćemo ih se riješiti!

Jeste, nema što! Dolje šeširi, živjele raškete!

I tako nam, eto, ne preostaje ništa drugo, nego da nabavimo štitive za glave ili da mjerodavni postavie ispidr takvih ploča još jedne s oznakom ČUVAJ GLAVU, PROLAZNIČE! — i —

ŠIBENIK kroz tjedan

KINA

TESLA: premijera domaćeg filma - ZENICA - Dodatak: Filmske novosti br. 35 (do 12. IX.) Premijera američkog filma u bojama - BORBA U SVEMIRU - Dodatak: Filmske novosti broj 36. (13-17. IX.)

SLOBODA: premijera američkog filma u bojama - STRANAC U SEDLU - (do 12. IX.) Premijera američkog filma - WEEKEND U VANDORFU - (13. do 17. IX.)

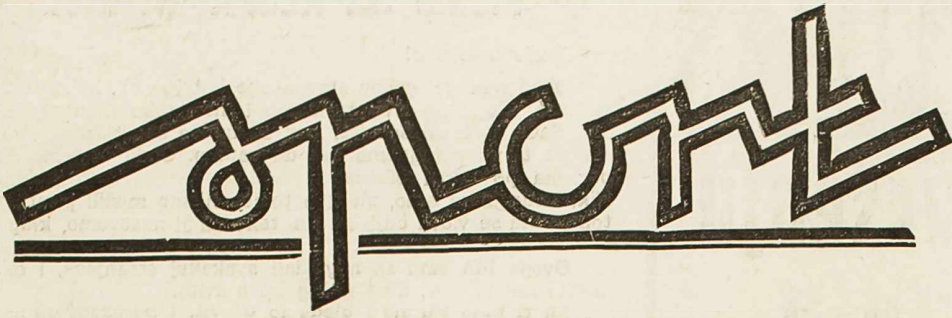
DEŽURNE LJEKARNE

Do 14. IX. - I, narodna - Ulica Božidara Petranovića, Od 15-18. IX. II, narodna - Ulica Bratstva i jedinstva,

MATIČNI URED

RODENI

Miroslav, sin Jakova i Mara Gulin; Zeljka, kći Ane Grgas-Bego; Ante, sin Marka i Tone Šupe; Goran, sin Biserke Španja; Snježana, kći Nike i Marije Miliša; Marko, sin Ivana i Marije Budiša; Zvonko, sin Šime i Vjere Zaninović; Boris, sin Branka i Milke Rak; Eđa, kći Ante i Petrovke Bolanča; Braniko, sin Ilije i Ike Mašić; Perislav, sin Paška i Roksande Kronja; Dragica, kći Bogoljuba i Anke Vulinović; Jadranka, kći Ante i Danice Goleš; Marija, kći Josipa i Matije Balek; Milivoj, sin Gojka i Draginje Brkić; Jovica, sin Dušana i Anke Uzelac; Ljubica, kći Milana i Marije Radnić; Igor, sin Frane i Kosare Juras; Zeljka, kći

U nedjelju počinje prvenstvo I. nogometne zone

Ponovo na startu

Izjave trenera, funkcionera i igrača „Šibenika“

U nedjelju počinje borba za bodove u I. zonskoj nogometnoj ligi. NK »Šibenik« susret će se u I. kolu s zagrebačkim »Elektrostromom« na njegovom terenu. O tom prvom susretu zavisit će mnogome daljnji plasman »Šibenika«, koji reflektira da se na godinu nađe u društvu drugoligaša.

Trener »Šibenika« Slavko Luštica u razgovoru sa našim suradnikom izrazio je nadu da će »Šibenik« na kraju takmičenja zauzeti jedno od boljih mjesta na tablici I. zonske lige, iako mu vrijednost ostalih ligaša nije baš najbolje poznata. Zatim smo ga upitali:

Da li je »Šibenik« proživljavao krizu u toku priprema?

— Smatram da u tome ima istine. Naime, momčad nenavikla na jedan moderan način treniranja, koji od početka provodim, imala je za posljednju da se u njegovim redovima osjećala izvjesna doza krize. To nije nimalo čudnovato i mišljenja sam da će »Šibenik« istu u kratko vrijeme prebroditi. To su dobrim dijelom već pokazale utakmicama protiv »Jadrana« i ova posljednja u susretu sa renomiranim momčadju beogradskog »Partizana«.

Koji ste način treniranja zasad izabrali?

— Prije svega teoretske upute u obliku razgovora s igračima smatram zasad najvažnijim. To provodim u prostorijama kluba jedamput tjedno uz potreban grafički prikaz na ploči. U drugom planu treninga nalazi se svladavanje tehnike u baratanju loptom, vježbanje nekih atletskih disciplina, igranje na dva gola i tome slično. Što se tiče taktike igranja ona će se primjenjivati tek u toku samog prvenstva. Zbog ispitivanja kvaliteta pojedinih igrača bio sam prisiljen u toku priprema postavljati igrače na raznim mjestima, kako bi se dobio zaista uigrani tim, sposoban za predstojeće borbe.

»RUDAR« — »SLOGA (Zadar) 4:2

Prošle nedjelje momčad »Rudara« iz Siverića u okviru I. kola prvenstva SNP-a gostovala je u Zadru i pobijedila tamošnje »Slogu« sa 4:2. Golove su postigli: Balenović 2, Čolović i Mileta iz jedanaesterca za »Rudara«, a Šarić i Karan iz 11 m za »Slogu«. Sudac Petrović iz Splita sudio je odlično.

Rudar je preko očekivanja startao odlično. Jer, prva pobjeda u gostima nad renomiranim protivnikom ulijeva povjerenje za dobar plasman.

Inače, igra je bila fer i na visini. »Rudar« je početkom i jednostavnim igrom uspio potpuno nadigrati protivnika i da je navalna petorka »Rudara« bila snalazljivija, rezultat je mogao biti još povoljniji za »Rudara«.

Istakli su se: Čolović, Balenović i braća Nakić kod »Rudara«, a Šarić i Karan kod »Sloge«. (D. Č.)

U NEDJELJU

»RUDAR« — »TROGLAV« (Livno)

U nedjelju odigrat će se u Siveriću prvenstvena utakmica II. kola prvenstva SNP-a između domaćeg »Rudara« i Troglava« iz Livna. »Rudar« je veliki favorit. (D. Č.)

»ŠIBENSKI LIST«

organ Socijalističkog saveza

radnog naroda kotara Šibenik

Uređuje redakcijski kolegij

Glavni i odgovorni urednik:

Nikola Bego

Uredništvo: Šibenik — Ulica

Jelke Bučić 5 — Tel. br. 5-62

Tekući račun: Komunalna banka

Šibenik br. 47-KB-15-Z-182

Rukopisi se ne vraćaju

Pretpлата za tri mjeseca 150,

za pola godine 260, a jednu

godinu 520 dinara

Tisak: »Stampac Šibenik«

S kojim igračima računate?

— U obrambenom redu dolaze u obzir Bašić, Aras, Cvitanović, Iljadica i Rora, u halfliniji Živković, Šijaković, Tambača i Rak, dok u prednjem redu računam na Zorića, Šupu, Stošića, Tedlinga, Jelenkovića, Friganovića, Đurića, Begu i Marencija.

Na pitanje s kojim će timom »Šibenik« nastupiti na prvot utakmici, Luštica nam je izdiktirao imena trinaestorice igrača:

— Bašić, Cvitanović, Iljadica, Rora, Živković, Šijaković, Tambača, Zorić, Šupe, Stošić, Tedling, Jelenković i Bego.

ING. PAVE BUJAS, predsjednik »Šibenika«:

— Još uvijek imamo teškoća oko sastava tima: Tedling se nalazi na vojnoj vježbi, a Jelenković je bolestan. Prvi susreti bit će najvaž-

niji. Plasman na kraju I. dijela? Negdje pri vrhu tablice.

VLADO ŠIJAKOVIĆ, srednji pomagač:

— Ulazimo dosta spremni u ovogodišnje takmičenje, za što posebno treba odati priznanje novom treneru. Osvojiti ćemo jedno od prvih tri mjesta na kraju I. dijela. Glavni favoriti za naslov prvaka: »Lokomotiva«, »Rijeka« i »Šibenik«. Bodove kod kuće ćemo osvojiti i uspjeh na kraju ne će izostati.

PETAR STOŠIĆ, srednji napadač:

— Smatram da ćemo u prvom susretu odnijeti oba boda iz Zagreba. Borit ćemo se za jedno od prvih mjesta. Dolaskom novog trenera mnogo smo napredovali, posebno u pogledu kondicije i uigranosti. Glavna borba za osvajanje prvog mjesta u zoni vodit će se između »Lokomotive«, »Rijeke« i »Šibenika«. (JJ)

»Partizan« — »Šibenik« 3:2 (2:1)

Neiskorištene šanse

U čast Dana JRM u ponedjeljak je na stadionu »R. Končar« po vema lijepom i sunčanom vremenu odigrana prijateljska nogometna utakmica između člana I. lige beogradskog »Partizana« i »Šibenika«. Susret je završio minimalnom pobjedom »Partizana« sa 3:2 (2:1). Strijelci: Herceg u 7. minuti, Kaloperović u 30., Friganović u 32., Mihajlović u 60. i Stošić u 75. minuti. Gledalaca oko 2500. Sudio Knez za dosta griješaka.

»PARTIZAN«: Šoškić, Jusufi, Lazarević (Jončić), Pajević, Milutinović II, Zorić, Mihajlović, Kaloperović, Herceg, Duvandžić, Kiš.

»ŠIBENIK«: Bašić, Rora, Iljadica, Živković, Šijaković, Tambača, Zorić (Marenci) Bego (Rak), Stošić, Jelenković, Friganović.

Gledaoci su ovoga puta bili zadovoljni igrom koju je protiv renomiranog protivnika predvela momčad »Šibenika«. Sve linije su odlično funkcionirale, a osobito navalni red koji je tokom čitave utakmice pokazao dosta pokretljivosti i bezbroj akcija prema голу »Partizana«. Ako se ima u vidu da je vratar »Partizana« Šoškić, koji je na mahove pokazao i izvjesnu nesigurnost, imao u nekoliko navrata pune ruke posla, onda to dovoljno potvrđuje. Domaći su već u prvom poluvremenu propustili priliku da na odmor podu sa najmanje dva zgoditka prednosti. Medutim, u momentima kada se pred vratima »Partizana« stvaralo bezbroj gužvi, domaći igrači nisu znali pronaći put do mreže. Iste situacije ponavljale su i u drugom dijelu, ali svega jedan zgoditak premano je izrazio premoć »Šibenika« na terenu. Uza sve to u priličnoj mjeri osjećala se odsutnost prvotimaca Tedlinga i Šupe. »Partizan« je bio primoran nastupiti bez nekoliko prvotimaca koji su pozvani na pripreme reprezentacije uoči susreta s Austrijom i Rumunjskom. Dobar utisak ove neobične fer utakmice donekle je pokvario »Partizana« Pajević, koji je često puta pravio nepotrebne grube nasrtaje.

»Šibenik« je odmah u početku oštro navalio i već u 2. minuti Jelenković je uspropastio zrelu šansu za gol. Prvi opasni udarac na gol uputio je Stošić, a odmah zatim u jednoj protunavali Kiš tuče preko gola. Svakog trenutka očekivao se zgoditak u mreži Šoškića. No u mjesto toga, golom Hercega domaći su morali po prvi put krenuti sa sredine igrališta. Taj zgoditak nije nimalo utjecao na raspoloženje domaćih. Čak štaviše oni i dalje silovito i dosta opasno navaljuju. U napadima se osobito ističu Stošić i mladi Friganović. U 17. minuti jedna brza kombinacija »Šibenika« završava udarcem Jelenkovića, ali Šoškić je na mjestu. Potom slijedi još jedna navala i Zorić tuče visoko tako, da je Šoškić tek krajnjim naporom uspio loptom uputiti preko vrata. Nakon izvedenog kornera Šoškić se je u dva navrata istakao. U 26. minuti Šoškić je izvanredno obranio oštar udarac Jelenkovića, koji je dobio loptom od Stošića. U 30. minuti Kaloperović iskorištava

griješku obrane i povisuje rezultat na 2:0. Malo zatim opasan napad gostiju i Pajević tuče pored gola. Minutu kasnije nakon više uzastopnih napada domaćih Friganović pogada mrežu i rezultat je 2:1.

Prvih petnaest minuta drugog poluvremena proteklo je u naiz-

OPTIMIZAM, Petar Stošić

mjeničnim napadima obiju momčadi od kojih su oni »Partizana« bili opasniji. U tom razdoblju Herceg je bio u vanrednoj poziciji, ali je lopta otišla preko gola. U 52. minuti »Šibenik« je imao krasnu šansu za gol, ali je u zadnji čas osvojio obranu gostiju. Dobar dio ovog poluvremena igra se na polju »Partizana«. Slijedi serija za serijom napada »Šibenika« koje publika nagraduje pljeskom. U 60. minuti poslije jedne neopasne situacije i školske griješke uže obrane Mihajlović je ubacio loptom u mrežu. Razlika u kornerima dostigla je bila 6:1 u korist »Šibenika«. Napadi »Šibenika« ipak su u 75. minuti nagrađeni zgoditkom, koji je postigao Stošić. No dvije minute ranije sudac je napravio fatalnu griješku što nije dosudio jedanaesterac, kada je Friganović bio fauliran u situaciji kada je trebao da tuče. Do kraja domaći su izveli još jedan udarac s ugla, ali je ostao neiskorišten.

Najbolju ocjenu zaslužili su kod »Šibenika« Stošić, Friganović, Šijaković, Iljadica i Bego, a kod »Partizana« Kaloperović, Milutinović, Pajević, Šoškić i mladi Kiš na lijepom krilu. (J)

PAROVI I. KOLA

U I. kolu prvenstva I. zonske nogometne lige sastaju se ov: parovi: Tekstilac — Rijeka, Elektrostrom — Šibenik, Odred — Jadran, Metalac — Trešnjevka, Branik — Ljubljana, Segesta — Lokomotiva, Orije — Uljanik.

POUKA — ZANIMLIVOSTI — ZABAVA

Da li more ima još tajni?

Dok geolozi svojim ogromnim burgijama s velikim mukom prerađuju unutrašnjost zemljine kore, dotle su oceanografi svojim modernim elektronskim aparatima prodrli već u dubine do 13.000 metara. Radarski valovi ispituju tlo oceana i tragaju za naftom, metalima i dragocjenim uranom. Počeo je, dakle, lov na blaga koja skrivaju mora.

Kako istraživači mora uspijevaju da vide u velikim dubinama? Optički, dakle očima — to još nije pošlo za rukom. Naučenjaci se danas oslanjaju na valove koje s broda šalje u dubinu naročiti »aparati tragača«, koji je opremljen elektronskim cijevima. Ispitivanja površine morskog tla i traganje za onim što se ispod njega nalazi vrše se radarom, čiji valovi na savim specifičan način reagiraju na metale ili naftu. Modernom istraživaču zlata samo je tako moguće da pronađe željeno blago i da počne s kopanjem.

Da bi otkrili oblike oceanskog životinjskog svijeta, koje skrivaju ogromne dubine, drugi istraživači

mora služe se fotografskim sočivima u čeličnim kutijama, otpornim na vodeni pritisak. Snimanje oceanske faune, uostalom, nije uopće staro. Ono je počelo tek prije 15 godina u Sjedinjenim Američkim Državama, upravo onda kada je u Evropi bijesnio rat. Do dubine od 400 metara prodrli su najprije aparati koji su bili spuštani u more ili na čeličnim šipkama, ili u čeličnim kuglama. Kasnije je naučenjaci pošli za rukom da naprave dobre snimke na dubini od 6000 metara uz istovremenu primjenu vještačke svjetlosti. Godine 1950. konstruirao je u Americi jedan njemački inženjer prvu kameru sigurnu da će odoljeti vodenom pritisku, koja je imala uređaje za automatsko filmsko snimanje i magnezijumovu svjetlost. Najnovije u oblasti dubinskog snimanja, međutim, predstavlja tzv. bentograf, čiji se prvi model pri jednom pokusu u kanalu Santa Katalina zakačio za podvodne grebene i na njima ostao. Pomoću ove kamere dobijeni su prvi i najnoviji snimci iz svijeta oceanske tmine, u kome

ribe sa svjetlosnim organima i životinje bez očiju borave i žive od onog sto dubina proguta.

Za snimanje morskih stanovnika dovoljna je kamera s otpornošću pri vodenom pritisku do 800 metara, jer se život u moru uglavnom odigrava u dubini između 300 i 500 metara. Istina, na muljevitoj tlu do 5000 metara dubine žive vrlo male školjkaste životinje. Najinteresantniji i najveći oblici zadržavaju se u zoni do koje dopire posljednji zračak svjetlosti i gdje počinje tama.

Pomoću bentografa, u kome je bitij ugrađena televizijska kamera, Amerikanci pripremaju televizijske emisije da bi publici pokazali svraskošt boja oceanskih dubina i svu raznolikost i šarenilo morskog stanovništva.

Ipak mora pod svojim valovima skrivaju izvjesne tajne. Čovjek polovine XX. vijeka stoji upravo na početku velike epohe, koja će modernim tehničkim sredstvima biti u stanju da ono što je dosad bilo nepoznatu iznese na vidjelo.

ZANIMLJIVE NOVOSTI IZ SVIJETA

KOŠTANA SRŽ — ZA LIJEČENJE LEUKEMIJE?

Presadivanje koštane srži u cilju liječenja leukemije primjenjeno je s uspjehom prvi put u jednoj bolnici u Pensilvaniji. Ljekari tvrde da je pacijentkinja — jedna djevojčica od 20 mjeseci, Laura Mekdonald — otpuštena »bez vidljivih znakova bolesti«, mada je dva mjeseca prije toga bila primljena u vrlo teškom stanju. Srž je dobijena od bolesničine sestre-bliznakinje Meri, koja ima s njom istu krvnu grupu. Laura je neposredno prije presadivanja »zračenata« maksimalnim dozama, da bi se time uništila bolesna srž. Dan kasnije, srž izvučena iz cjevaniče i butne kosti male Meri ubrizgana je u Laurie arterije. Pobjoljšanje je nastupilo izvanredno brzo. »To ne znači da se leukemija u ovom slučaju ne može više javiti, — izjavili su novinarima ljekari ove bolnice — Potreban je dug period vremena da bi se mogli ocijeniti krajnji rezultati ove intervencije.«

RAKETA PROBILA »TOPLOTNI ZID«

Kako piše »Njujork Herald Tribune«, sada je američkim naučnicima prvi put pošlo za rukom da vrata na zemlju jedan balistički projektil koji je bio izišao iz donjih slojeva atmosfere. Naime, dobjena je natrag »glava« jedne rakete koja se ispela na visinu od 965 kilometara. Prilikom padanja »glava« je dostigla brzinu od 24.000 kilometara na sat.

Značaj ovog događaja leži u činjenici što je materijal od kojeg je »glava« raketu bila načinjena izdržao prilikom padanja strahovito trenje zraka, koje bi pri ovakvoj brzini istopilo svaku dosad poznatu leguru.

UZBUNA ZBOG POVEĆANE RADIOAKTIVNOSTI

Naučnici iz Fizičkog instituta u Minheni otkrili su u vodi jednog dijela gradskog vodovoda radioaktivnost sto puta veću od normalne i dvanaest puta veću od najvišeg procenta koji se smatra neškodljivim po ljudski organizam.

U isto vrijeme, u Švajcarskoj, specijalna federalna komisija podnijela je vladi izvještaj o sve većem procentu radioaktivnosti kišnice, »kao posljedici eksperimenata s atomskim bombama«. Dok radioaktivnost zraka i riječne i jezerske vode, mada također povišena u toku posljednjih mjeseci, nije još dostigla zabrinjavajući nivo,

MALI SAVJETI

PRANJE SUDOVA — Jedan od najneprijatnijih kućnih poslova je i pranje sudova. Kako olakšati ovaj posao.

Zdjela u kojima pripremano tijesto treba odmah napuniti vodom da se zaostala masa ne bi osušila. I prljave kašike, viljuške i noževne treba poslije upotrebe izbrisati papirom od novina da na drškama ne ostanu mrlje. Čim se sudovi isprazne treba ih izbrisati papirom od novina. I sa tanjira prije pranja treba obrisati sve zaostatke od jela. Kad se ovako postupava voda u kojoj se sudovi peru je čišća.

Za dobro i brzo pranje sudova potrebne su dvije zdjele s toplom vodom. U jednu se stavi kašika sredstva za pranje sudova, da bi se i sa masnih sudova sva nečistoća skinula, a druga zdjela je za ispiranje. Neki smatraju ispiranje sudova izlišnim, ili za to uzimaju hladnu vodu. To je pogrešno. Samo kad se ispira toplom vodom posude može da bude zaista čisto, jer topla voda skida zaostatke masnoće. Osim toga, toplo posude brže se suši, pa je potrebno za polovinu manje krpa. I za krpe je bolje kad je posude dobro oprano, jer ne postanu masne.

MALI OGLASNIK

PRODAJE SE BROD s kabinom u dobrom stanju, dužine 6,20 metara s motorom 3,5 KS i hladnjak na led srednje veličine. U-pitati na adresu Šibenik, Lenjinov trg 12, telefon 5-79.

notle voda koja dolazi na zemlju obliku atmosferskog taloga predstavlja opasnost ukoliko bude u potrobljena za piće, i to za dug na godinu. U izvještaju se ističe da je u nekoliko planinskih oblasti Juvoda u cisternama dostigla »nedopustive« granice radioaktivnosti.

14.000 METARA BEZ PADOBRANAC

Sovjetski padobranac Nikolaj Nikitin postavio je nov svjetski rekord u skoku sa zadržkom. Iskočio je u avionu, on je slobodno padao preko 14.000 metara i tek onda otvorio padobran. Dosadašnji rekord držao je njegov zemljak Romanjuk, sa slobodnim padanjem od 12.000 metara.

»BIZMEK« ČITA TOLSTOJA

U Detroitu je instaliran najvažniji elektronski »mozak« koji je dosad konstruiran. Ova mašina ima 14.000 lampi, 2.000 fotoelektričnih ćelija i na hiljade kilometara kablova, a na njenu izgradnju utrošeno je preko pet milijuna dolara. Da bi se stvorio »Bizmek« — tak je nazvan ovaj komplikirani elektronski uređaj — potrebne su bitri godine rada. Sada je on u stanju da za pola sata obavli posao koliko cjelokupno osoblje jednog prosječnog nadležstva za čitav sedmicu. Prilikom »intervjua« novinarima, »Bizmek« je pročitao Tolstojev »Rat i mir«, za svega pet minuta, a zatim je pokazao da »bipantio« svaku riječ iz ovog divnog djela.

ŽENE BEZ PRAVA GLASA — SAMO U 11 ZEMALJA

U godišnjem izvještaju generalnog sekretara OUN o političkim dostignućima žena, ističe se da u svijetu sada ima svega jedanaest zemalja ženama je priznato pravo glasa. To su: Afganistan, Iran, Irak, Jordan, Libija, Saudijska Arabija, Jemen, Paragvaj, San Marino, Lihtenštajn i Švajcarska. U 3 zemalja ženama je poznato pravo tek poslije 1945. godine.

Prva zemlja u kojoj su žene dobile biračko pravo jeste Novi Zeland (1895.), ako ne računamo teritoriju Vajominga, gdje su žene glasale još 1868. Kasnije je ov teritorija pripojena Američkoj Konfederaciji.

JEFTINIJI IZOTOPI

Holandski profesor J. Kistermaeker objavio je da je pronašao novi metod izdvajanja radioaktivnih izotopa, po cijeni koja je za pola polovinu manja nego u američkim atomskim fabrikama. Ovaj metod je nazvan »ultracentrifugalnim« i b č će po mišljenju njegovog autora od ogromne važnosti za nauku a u prvom redu medicinu.

»SNJEŽNI ČOVJEK«

Dosadašnje priče o »snježnom čovjeku«, tom neobičnim biću — vjerojatno nekoj životinji — ko nitko još nije uspio da uhvati, a čiji su tragovi u snijegu nalazili mnogo puta, vezivane su isključivo za visoke predjele Himalaja. Međutim, sada je jedna sovjetska ekspedicija pošla u potragu za ovim »neuhvatljivim« stvorenjem, ali na Himalaje, već u pamijsko gorje. Kako javlja Radio-Moskva, ekspedicija će imati za cilj da nalazi njem njegovih tragova u ovoj oblasti potkrijepi mišljenje nek sovjetskih naučnika da Himalaji nisu jedino boravište »snježnog čovjeka«.

(Sedma Sila)